

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนและกลวิธีการเขียนของคนไทยเชื้อสายจีนกวางตุ้งในวรรณกรรม ของ ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
  - 2.1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
  - 2.1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่มีอิทธิพลต่อวรรณกรรม
  - 2.1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่มีอิทธิพลต่อสังคม
- 2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสารคดี
- 2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบันเทิงคดี
- 2.4 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคนไทยเชื้อสายจีนกวางตุ้ง
- 2.5 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่เกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของ ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง
  - 2.5.1 ประวัติของ ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง
  - 2.5.2 เรื่องย่อของวรรณกรรมเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีน ของ ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง
  - 2.5.3 การวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรม ของ ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทสารคดี
  - 2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี
  - 2.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
  - 2.6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีน

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

วรรณกรรมเป็นผลผลิตทางสังคมโดยใช้จินตนาการเพื่อฝันเป็นส่วนตัว วรรณกรรมไม่ใช่เพียงเครื่องแสดงความเป็นจริงทางสังคม แต่เป็นส่วนสำคัญของการกำหนดความเป็นไปของสังคม และขณะเดียวกันก็มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วย วรรณกรรมจะแสดงให้เห็นบรรทัดฐานทางสังคม วิถีชีวิต ค่านิยม และความคาดหวังในสังคม ซึ่งสามารถอนุมานจาก

ทัศนคติและพฤติกรรมตัวละคร (ยุรฉัตร บุญสนิท, 2535 : 721) เราจะพบความจริงเสมอว่ากวีมิได้ประพันธ์งานขึ้นเพียงเพื่อสนองความปรารถนาส่วนตนเท่านั้น หากแต่ยังมีความสำนึกว่าผลงานนั้นน่าจะยังมีประโยชน์ให้แก่ผู้อ่านไม่ว่าทางใด มิใช่แต่เฉพาะผู้ที่อยู่ร่วมยุคสมัยเดียวกันกับกวีหรือสังคมเดียวกันเท่านั้น แต่รวมถึงผู้อ่านในยุคหลังอีกด้วย คุณค่าของผลงานนั้นก็อยู่ที่งานชิ้นนั้นได้ให้อะไรกับผู้อ่านบ้าง และมีผลอย่างไรต่อสังคม นอกเหนือจากคุณค่าทางวรรณศิลป์ (ชัตสุฉิมิ สิบรุสึงห์, 2532 : 25)

2.1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม จึงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2522 : 51) กล่าวว่าไว้สังคมเป็นกำเนิดผู้เขียน และผู้เขียนก็จะสร้างงานวรรณกรรมอีกต่อหนึ่ง ดังนั้นวรรณกรรมต่าง ๆ อย่างน้อยที่สุดก็สามารถแสดงออกซึ่งสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เป็นต้นว่าพลังการผลิต ความสัมพันธ์ทางการผลิต และความสัมพันธ์ทางสังคมอันเรียกว่าโครงสร้างส่วนล่างของสังคม นอกจากนั้นยังมีวรรณกรรมอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างส่วนบนของสังคม อันได้แก่ ระบบการเมืองและระบบการปกครอง กฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมาจะมีวรรณกรรมอีกประเภทหนึ่งเกิดขึ้น อันเป็นวรรณกรรมที่อยู่เหนือความเป็นจริงคือ เห็นห่างจากชีวิตสังคมของคนส่วนใหญ่ แต่มุ่งเน้นการบรรยายให้เห็นถึงกิจกรรมของผู้คนชั้นสูงในสังคมบางหมู่บางเหล่าเท่านั้น วรรณกรรมเช่นนี้ไม่ได้ใกล้ชิดกับสังคม แต่ใกล้ชิดกับชนชั้นหนึ่งซึ่งอยู่เหนือสังคมและมีอภิสิทธิ์นานัปการ ดังนั้นวรรณกรรมต่าง ๆ จึงอยู่ได้เงื่อนไ้ทางสังคมทั้งวรรณกรรมจะไม่สามารถก้าวล่วงหน้าไปจากสภาพสังคมที่เป็นจริงอยู่ในเวลานั้น และที่วรรณกรรมแตกต่างกัน ก็มีสาเหตุมาจากผู้เขียนซึ่งมีจุดยืนอยู่ในชนชั้นใดของสังคม กับเงื่อนไ้ทางสังคมที่เป็นอยู่จริงและที่เปลี่ยนแปลงไป เราจะไม่เข้าใจวรรณกรรมได้ลึกซึ้งเลย มองแต่วรรณกรรมโดยตัวของมันเอง คือมองแต่รูปแบบ ไม่ได้มองให้ลึกถึงไปถึงเนื้อหาแห่งวรรณกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมที่เคลื่อนไหว การกำเนิด การพัฒนา และบทบาทของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมจึงจะปรากฏให้เห็นเด่นชัด เมื่อใช้ระบบของสังคมทั้งหมดมาวิเคราะห์ร่วมด้วย

รื่นฤทัย สัจพันธ์ และธัญญรัตน์ ปาณะกุล (2552 : 109) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมว่า เมื่อมองวรรณกรรมโดยส่วนรวมแล้ว ก็พบว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย สังคมเปลี่ยนไปอย่างไรวรรณกรรมก็เปลี่ยนไปให้สอดคล้องกับสังคมนั้นด้วย และโดยทั่วไปแล้วสังคมมักจะมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม สังคมมีส่วน

กระตุ้นหรือบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้วรรณกรรมไปในทิศทางที่สังคมกำหนด ลักษณะของวรรณกรรม แนวโน้มของวรรณกรรม ตลอดจนคุณค่าหรือความไร้สาระของวรรณกรรม ก็ด้วยอิทธิพลของสังคมที่แฝงเร้นอยู่ทั้งนั้น

วิภา กงกะนันทน์ (2533 : 72) ได้กล่าวถึงสังคมและวัฒนธรรมว่าเป็นวัตถุดิบประการหนึ่งที่กวีหรือนักประพันธ์เลือกมาปรุงแต่งให้เป็นวรรณคดี สังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อวรรณคดีมาก ประการแรกคือ ผู้สร้างวรรณคดีเป็นผลผลิตอย่างหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ประการที่สอง ผู้อ่านก็เป็นผลผลิตอย่างหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับสังคมจึงใกล้ชิดกันจะแยกออกจากกันไม่ได้ และเป็นเรื่องที่นักศึกษาวรรณคดีจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอ ยิ่งเมื่อพิจารณาสังคมและวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นแหล่งของวัตถุดิบแล้ว เราจะพบว่าผู้เขียนบันเทิงคดีร้อยแก้วสมัยใหม่ โดยเฉพาะผู้เขียนเรื่องสั้นและนวนิยาย มักนำวัตถุดิบมาจากวัฒนธรรมที่มีต่อตัวผู้เขียน

ดังที่กล่าวข้างต้นทั้งหมด สรุปได้ว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างใกล้ชิดกัน และวัฒนธรรมที่หลากหลาย อาจมีทั้งด้านบวกและด้านลบของสภาพสังคม แต่ทั้งหมดนี้ได้นำผู้อ่านไปสู่แง่คิดต่าง ๆ ชวนผู้อ่านให้คิดถึงสภาพสังคม การพัฒนา การดำเนิน รวมทั้งวิธีการแก้ไขของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมจริง

2.1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่มีอิทธิพลต่อวรรณกรรม

ในการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่มีอิทธิพลต่อวรรณกรรม จึงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พรชัย บุญเกียรติ (2532 : 141) กล่าวว่า สังคมที่มีอิทธิพลต่อวรรณคดีนั้น คืออิทธิพลทางสังคมที่มีส่วนสร้างวรรณคดีให้เป็นตามสิ่งที่มีอยู่ในสังคมหรือเป็นไปตามค่านิยมของผู้เขียนที่มีต่อสังคม

อิทธิพลด้านต่าง ๆ ของสังคมที่มีต่อวรรณคดี คือ อิทธิพลด้านรูปแบบ และ อิทธิพลด้านเนื้อเรื่อง

2.1.2.1 อิทธิพลด้านรูปแบบ

รูปแบบการแต่งวรรณคดีมักจะเป็นไปตามความนิยมของสังคม ทั้งในรูปของร้อยแก้วและร้อยกรอง อาทิ ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ชื่อว่าเป็นยุคทองของวรรณคดี มีความนิยมแต่งกวีนิพนธ์ครบทุกรูปแบบ ทั้งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ส่วนในปัจจุบัน นิยมแต่งร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง ทั้งนี้ เพราะอิทธิพลของการเขียนบันเทิงคดีร้อยแก้วในรูปแบบใหม่ ซึ่งไทยได้รับมาจากตะวันตก คือนวนิยาย เรื่องสั้น

นอกจากในรูปแบบการประพันธ์แล้ว ในด้านกลวิธีการแต่ง คือ การพรรณนาหรือบรรยาย ก็ขึ้นอยู่กับความนิยมของสังคมเช่นกัน เช่น ในวรรณคดีโบราณ การพรรณนาการบรรยายในแต่ละเรื่องจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันเพราะยึดแบบครูเป็นหลัก เช่น การแต่งนิราศ มักจะพรรณนาถึงสถานที่ที่ผู้แต่งได้เดินทางไปพบเห็นและโยงสถานที่นั้นจับผู้เป็นที่รัก

2.1.2.2 อิทธิพลด้านเนื้อเรื่อง

ความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้แต่งที่ถ่ายทอดในเนื้อเรื่องมักจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสังคมหรือความรู้สึกของผู้แต่งที่มีต่อสังคม เมื่อผู้แต่งมีชีวิตอยู่ในสังคมใด มีวัฒนธรรมเช่นใด ผู้แต่งก็ย่อมจะนำเอาสิ่งที่ได้พบเห็นหรือทัศนคติต่อสิ่งเหล่านั้นมาใช้เป็นองค์ประกอบในการประพันธ์ อาจจะปรากฏในฉาก เช่น การบรรยายภาพสถานที่ในเนื้อเรื่องมักจะเป็นไปตามที่ควรจะมีอยู่ในสังคม ในด้านตัวละคร การแต่งกายของตัวละคร หรือค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครมักจะสะท้อนภาพการแต่งกายที่มีปรากฏในสมัยนั้น และค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครก็มักจะสะท้อนความคิดของผู้แต่งที่ต้องการจะให้กระทบใจหรือสออารมณ์คนอ่านด้วย ผู้แต่งอยู่ในสังคมใดย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมนั้นทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ปรัชญา และการเมือง สภาพการณ์ของปัจจัยเหล่านี้ย่อมเป็นลิ่งกำหนดโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ของเขา เพราะฉะนั้น วรรณกรรมจะมีภาษา รูปแบบ หรือเนื้อหาอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลสังคมในสมัยนั้นเป็นสำคัญ

ดังนั้นสรุปได้ว่า วรรณกรรมทุกประเภทมาจากชีวิตความเป็นจริง และสูงกว่าชีวิตความเป็นจริง มีปัจจัยหลากหลายมากมายที่ทำให้เกิดวรรณกรรมอย่างที่กล่าวถึง ปัจจัยกว้าง ๆ ที่ทำให้เกิดวรรณกรรมมีสังคม มนุษย์ ธรรมชาติ ฯลฯ ซึ่งเป็นลิ่งที่ใกล้ชิดกับมนุษย์ สิ่งเหล่านี้ทำให้คนเราเกิดความรู้สึก ได้รับประสบการณ์ พบกับปัญหาต่าง ๆ ผู้เขียนจึงเขียนวรรณกรรมขึ้นมาเพื่อให้คนอื่นได้มองเห็น ได้รับทราบภาพสังคมจริงต่าง ๆ และวัฒนธรรมที่หลากหลาย อาจมีทั้งด้านบวกและด้านลบของสภาพสังคม แต่ทั้งหมดนี้ได้นำผู้อ่านไปสู่แง่คิดต่าง ๆ ชวนผู้อ่านให้ถึงสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนา การดำเนินชีวิต และวิธีการแก้ไขของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สะท้อนภาพสังคมจริง

2.1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่มีอิทธิพลต่อสังคม

ในการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่มีอิทธิพลต่อสังคม จึงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลิตธา พินิจภูวดล (2532 : 143) กล่าวว่า ลักษณะของอิทธิพลของวรรณคดีที่มีต่อสังคม คือ การแสดงอิทธิพลของผู้แต่งที่มีต่อสังคม ซึ่งหมายความว่า ผู้แต่งที่มีทัศนคติต่อต้านสังคมก็จะแต่งวรรณคดีในลักษณะที่ต่อต้านสังคม เช่น ชี้ให้เห็นความไม่เสมอภาค การแย่งชิงผลประโยชน์ของคนในสังคม ความเสื่อมทรามของชีวิต ขณะเดียวกันผู้แต่งที่มีทัศนคติที่จะสนับสนุนสังคมก็จะแต่งวรรณคดีในลักษณะที่สนับสนุนความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในสังคม หรือสิ่งที่ควรจะเป็นไปในสังคม เช่น ความเป็นมิตร มีน้ำใจไมตรีของชาวชนบท ความซื่อสัตย์สุจริตธรรมของผู้มีอำนาจ ฯลฯ กล่าวคือ ในการแต่งวรรณคดี ผู้แต่งย่อมจะแสดงความคิดเห็นส่วนตัวหรืออุดมคติส่วนตัวของผู้แต่ง ผู้อ่านจะสังเกตได้จากน้ำเสียงในเนื้อเรื่องซึ่งแสดงให้ผู้แต่งเห็น โลกหรือชีวิตเป็นอย่างไร ผู้แต่งแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งใดเป็นพิเศษ หรือแสดงความคิดเห็นกับแก่นต่อสิ่งใด ผู้แต่งมักจะสอดใส่ความคิด หรือความรู้สึกนั้นตามมโนคติของตนลงไปในวรรณคดี จะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม เมื่อผู้อ่านได้อ่านวรรณคดีนั้น ผู้อ่านก็มักจะมีความคิดเห็นคล้ายตามผู้แต่งไปด้วย วรรณกรรมที่มีผู้นิยมมาก แสดงว่าผู้อ่านมีความเห็นคล้ายตามผู้แต่งมาก และผู้อ่านถูกใจความคิดเห็นของผู้แต่ง

อิทธิพลของวรรณคดีที่มีต่อสังคมมี 2 ลักษณะ คือ อิทธิพลภายนอก และอิทธิพลภายใน

2.1.3.1 อิทธิพลภายนอก

อิทธิพลภายนอกของวรรณคดีที่มีต่อสังคม คือ อิทธิพลทางด้านวัตถุภายนอกที่ผู้อ่านวรรณคดีสามารถจะสังเกตเห็นได้ชัดเจนจากการเขียนหรือการบรรยายของผู้แต่ง เช่น ด้านการแต่งกาย หรือการกระทำเลียนแบบอย่างในวรรณคดี แสดงว่าผู้อ่านได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเป็นอิทธิพลที่สามารถสังเกตเห็นได้จากวัตถุภายนอกซึ่งผู้แต่งได้เขียนหรือบรรยายไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

2.1.3.2 อิทธิพลภายใน

อิทธิพลภายใน คือ อิทธิพลภายในทางด้านความคิด การสร้างค่านิยม การแสดงความรู้สึกตามอุดมคติของผู้เขียน สิ่งที่เป็นอุดมคติของผู้เขียนที่มีอิทธิพลต่อสังคมนั้น หมายความว่าถึงสิ่งที่ผู้เขียนปรารถนาหรือต้องการจะให้เกิดขึ้นในสังคม ผู้เขียนมีความเห็นในทางบวกต่อเรื่องใดก็จะสร้างภาพที่ดึงดูดใจต่อสิ่งนั้น และจะสร้างภาพที่ชั่วร้าย หรือน่ารังเกียจต่อสิ่งที่ผู้เขียนมีความเห็นไปในทางลบ สิ่งเหล่านี้อาจจะไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ในสังคมขณะนั้น แต่เป็นสิ่งที่อยู่ในความคิดของผู้เขียนที่ต้องการให้มีขึ้นหรืออาจจะเป็นสิ่งที่มีอยู่ในสังคมขณะนั้น แต่ผู้เขียนมีความเห็นว่าไม่ควรจะมี ก็จะใช้จินตนาการหรือความเห็นส่วนตัวสร้างขึ้นเป็นผลงานทางวรรณคดี อิทธิพลเหล่านี้ไม่ได้ปรากฏชัดเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้อ่านจะต้องสังเกตจากน้ำเสียงของผู้แต่ง

ถ้ามีผู้นิยมเห็นสอดคล้องกับค่านิยมหรืออุดมคติของผู้เขียน พรรณคดีของผู้เขียนเรื่องนั้นก็จะมียุทธพาทในสังคมมากขึ้น ผู้เขียนก็มีโอกาสที่จะแสดงความคิดความอ่านของตนเองมากขึ้น และสิ่งนี้เองคืออิทธิพลของวรรณคดีที่มีต่อสังคม

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสารคดี

สารคดี เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทหนึ่ง ที่ผู้เขียนเขียนเรื่องราวที่ได้ประสบมาด้วยถ้อยคำที่เป็นศิลปะ การวิเคราะห์สารคดีเป็นการศึกษาวิเคราะห์ทางด้านวัตถุประสงค์การเขียนเนื้อหา กลวิธีการเขียนและการใช้ภาษา ทั้งนี้สารคดีเป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านเพลิดเพลินและได้รับความรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่ผู้เขียนถ่ายทอดเรื่องราวในสารคดีที่เป็นการเสนอประสบการณ์จำลองในด้านสภาพท้องถิ่น ประเพณี วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเมือง ฯลฯ เป็นต้น

ถวัลย์ มาศจรัส (2538 : 39) กล่าวว่า การเขียนสารคดีให้น่าอ่านน่าติดตามและพรั่งพร้อมไปด้วยเนื้อหาสาระอย่างมีเสน่ห์นั้น จะมีส่วนประกอบสำคัญอยู่เพียง 3 ส่วนเท่านั้น คือ

1. นำเรื่อง

การเขียนนำเรื่องทำให้การนำเรื่องในการเขียนสารคดีนั้น มีรูปแบบที่นิยมในการเปิดเรื่องหลายแบบหลายวิธี ได้แก่

แบบสรุปเนื้อหา เป็นการเปิดเรื่องที่เน้นความสำคัญของเนื้อหาทั้งหมดให้ย่อด้วยข้อความที่สั้นกระชับ ชั่วช่วยให้ผู้อ่านอยากรู้ อยากเห็นในรายละเอียดอื่น ๆ

แบบเริ่มด้วยการเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ การนำเนื้อหาของเรื่องตอนที่สำคัญที่สุด ฉันทที่สุด หรือน่าตื่นเต้นที่สุดขึ้นมา นำเรื่อง เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านให้เกิดความอยากรู้ อยากเห็นในเรื่องดังกล่าว

แบบยกสุภาษิต คำพังเพย กวีนิพนธ์ หรือคำคม มากล่าวนำ การเปิดเรื่องแบบนี้ เป็นที่นิยมกันพอสมควร ทั้งนี้เพราะคนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน การยกสุภาษิต คำพังเพย กวีนิพนธ์ หรือคำคม มากล่าวนำ ก็เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของการเขียนสารคดี

แบบใช้ประโยคสำคัญเป็นการเปิด โดยประโยคที่เด่นมาก ๆ เป็นประโยคที่จับใจ และสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่าน

แบบใช้คำถาม การเปิดเรื่องลักษณะเหมาะสมสำหรับการเขียนสารคดีที่ต้องการโน้มน้าวให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมในการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การร่วมมือกันอนุรักษ์โบราณสถานสำคัญของท้องถิ่น เป็นต้น

แบบยกเหตุการณ์เปรียบเทียบ เป็นการเปิดเรื่องโดยนำเอาเหตุการณ์ที่ผู้อ่านส่วนใหญ่เคยรับรู้ก่อนแล้ว มานำเรื่องเพื่อที่จะโยงสู่เรื่องราวที่จะเขียนถึงในปัจจุบัน

แบบด้วยการพรรณนา เป็นการเปิดเรื่องแบบเรียบง่ายและนิยมกันโดยทั่วไป การเปิดเรื่องแบบนี้จะเป็นที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใดนั้น อยู่ที่ลีลาการใช้สำนวนภาษาของผู้เขียนเป็นสำคัญ

แบบย้อนอดีต การเปิดเรื่องแบบนี้พบได้น้อย เป็นการนำเอาเหตุการณ์ในอดีตมากล่าวนำมาเพื่อโยงเข้าสู่เหตุการณ์ในปัจจุบันและในอนาคต

2. เนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่อง เป็นส่วนสำคัญยิ่งของการเขียนสารคดี ดังนั้น การเลือกเนื้อเรื่องที่จะนำมาเขียนเป็นสารคดีนั้นจะต้องถ่วงถ่วงอย่างรอบคอบว่าเรื่องที่จะนำมาเขียนดังกล่าวนั้น เมื่ออ่านจบแล้ว ผู้อ่านจะได้สาระอะไรบ้าง และมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด น่าสนใจเพียงใด การประเมินคุณค่าของสารคดีแต่ละเรื่องนั้น จึงประเมินคุณค่าที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มเป็นสำคัญ เพราะสารคดีบางเรื่องคนกลุ่มหนึ่งอาจจะไม่สนใจเลยก็ได้ เพราะสารคดี เรื่องนั้น ๆ ไม่ได้อยู่ในวิชาชีพของเขานั่นเอง เนื้อหาของสารคดีจะมีความสั้นยาวไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัว สารคดีสั้น ๆ ที่มีเนื้อหาสาระเด่น ๆ นั้นย่อมดีกว่าสารคดียาว ๆ ที่เขียนแบบน้ำท่วมทุ่งผักบุ้งโหรงเหรงอย่างแน่นอน

3. สรุปรเรื่อง

การสรุปรเรื่องเป็น การเขียนเพื่อขมวดปมของเรื่องให้ยุติตรงตามเป้าหมายที่ต้องการตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เช่น สรุปรให้เห็นความสำคัญของเนื้อเรื่องที่นำเสนอ สรุปรความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์กับชีวิตและสังคม สรุปรเนื้อหาเพื่อโน้มน้าวให้เกิดความร่วมมือให้ด้านต่าง ๆ สรุปรเพื่อให้เกิดความตระหนัก

วนิดา บำรุงไทย (2545 : 7) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของงานสารคดีคือการให้ข้อมูลหรือเรื่องราวที่เป็นเรื่องจริง ต่างจากบันเทิงคดีซึ่งเป็นเรื่องราวสมมติ ในขณะที่เดียวกันก็มีความแตกต่างจากตำราวิชาการ แบบเรียน หรืองานวิจัยต่าง ๆ ด้วย แม้จะเป็นงานเขียนซึ่งนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริง เช่นเดียวกัน เพราะงานเขียนเชิงวิชาการมีรูปแบบลีลาการนำเสนอที่เป็นทางการ และมักมีเนื้อหาที่ลุ่มลึกเหมาะสำหรับนักวิชาการเฉพาะสาขา ส่วนงานเขียนสารคดีมีเป้าหมายที่ผู้อ่านทั่ว ๆ ไป จึงไม่เจาะลึกด้านเนื้อหาและมักมีลีลาการเขียนที่ประเทืองอารมณ์คือ ให้ความเพลิดเพลินบันเทิงในการอ่านด้วย

งานเขียนสารคดีก็พัฒนาขึ้นจนมีรูปแบบลงตัว มีโครงสร้างหรือองค์ประกอบรูปแบบอันเหมาะสม มีประสิทธิภาพ คือ สามารถนำเสนอได้อย่างบรรลุเป้าหมายของผู้เขียน มีความน่าอ่านชวนติดตาม ประทับใจผู้อ่าน ในขณะเดียวกันก็มีกลวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้งานเขียนนั้นมีความลุ่มลึก

เร้าความสนใจยิ่งขึ้น กลวิธีเหล่านี้เกิดจากการริเริ่มโดยประสบการณ์ของผู้เขียน ซึ่งมีใช้กฎเกณฑ์ตายตัว

สมพร จารุณี (2538 : 77) กล่าวว่า วรรณกรรมประเภทสารคดีมีส่วนประกอบและโครงสร้างที่ควรศึกษาทำความเข้าใจและวิเคราะห์ เพื่อที่จะได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของงานเขียน อันจะเป็นแนวทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถเลือกสาระและแนะนำงานเขียนสารคดีที่ดีให้เด็กและเยาวชน และสามารถแนะนำเด็กและเยาวชนให้รู้จักอ่านงานเขียนอย่างมีวิจารณญาณ และประการที่สำคัญที่สุด สามารถใช้เป็นตัวอย่างสร้างสรรค์งานเขียนสารคดีขึ้นเอง โดยตั้งเคราะห์หรือสร้างงานเขียนสารคดีที่มีส่วนประกอบและโครงสร้างที่เหมาะสมและมีคุณค่า

ชลอ รอดลอย (2551 : 2) กล่าวว่า ลักษณะเด่นของสารคดีที่ควรสังเกตเป็นพิเศษคือ เป็น การเขียนที่มุ่งเสนอข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ ส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น ความเพลิดเพลิน หรือการแทรกจินตนาการหรืออารมณ์อาจจะมีบ้างแต่ก็เป็นรอง การเขียนสารคดีเป็นวิชาทักษะ ผู้เขียนย่อมต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ สามารถนำเนื้อหาความรู้ ความคิด เขียนเป็นร้อยแก้วที่ สละสลวย อ่านได้อย่างเพลิดเพลิน

ถวัลย์ มาศจรัส (2544 : 76) กล่าวว่า สารคดีเป็นงานเขียนที่ใจความแต่ละตอนจะต้องมีความแจ่มแจ้ง โดยจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ 3 ส่วน ดังนี้

1. เอกภาพ

สารคดีที่ดี จะต้องมียกภาพเป็นตัวกำกับอยู่ทุกใจความ ซึ่งความเป็นเอกภาพนี้ หมายถึง เมื่อจะเขียนถึงเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็แล้วแต่จะต้องเขียนถึงเรื่องนั้นเพียงเรื่องเดียว พุ่งเป้าหมายที่ชัดเจนแน่นอนไปที่เรื่องดังกล่าวนั้นอย่างมั่นคง ไม่นำสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาข้องแวะกับสิ่งที่นำเสนอ ข้อความที่ปรากฏอยู่ในแต่ละใจความจะต้องสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกันอย่างกลมกลืน

2. สัมพันธภาพ

สัมพันธภาพ หมายถึง การเขียนให้แต่ละประโยคเกี่ยวข้องโยงและสอดคล้องกันด้วยความสละสลวย ข้อความแต่ละตอนมีความคิดต่อเนื่องเป็นลำดับ ไม่สับสนในช่วงใดช่วงหนึ่งจนทำให้ความคิดสะดุดหรือขาดตอนลง การเขียนให้ข้อความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันโดยสละสลวยนั้น ผู้เขียนจะต้องรู้จักใช้คำสันธานเข้ามาเชื่อมต่อให้ประโยคมีความสัมพันธ์กัน

3. สาระดีภาพ

สาระดีภาพ หมายถึง การเน้นใจความสำคัญของข้อความในแต่ละช่วงตอน ทั้งนี้เพราะเรื่องแต่ละเรื่องย่อมจะประกอบไปด้วยใจความและผลความคู่กันเสมอ จึงจะทำให้ข้อเขียนสำเร็จเป็น เรื่องเป็นราวขึ้นมาได้ การเน้นใจความสำคัญ หมายถึงว่า สิ่งที่ผู้เขียนต้องการบอกผู้อ่านผู้เขียนจะเขียนถึงสิ่งนั้นให้มากเป็นพิเศษ ส่วนผลความ คือ ส่วนเสริมที่จะต้องเขียนเพื่อเสริมให้ใจความ

สำคัญโดดเด่นขึ้นมา ด้วยเหตุนี้ พลความที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นเท่านั้น ไม่มากเกินไปแบบน้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโหรงเหรง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับสารคดีข้างต้นทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า วรรณกรรมประเภทสารคดีเป็นงานเขียนที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านกับสังคม เนื่องจากงานเขียนสารคดีเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่นำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด ข้อเท็จจริง ซึ่งปรากฏในชีวิตประจำวันของสังคม ทำให้นักอ่านได้มีความรู้ใหม่ ๆ ควรคู่กับความเพลิดเพลินใจ

2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบันเทิงคดี

บันเทิงคดี เป็นวรรณกรรมที่สร้างขึ้นอย่างมีจินตนาการและอารมณ์มุ่งให้ความเพลิดเพลินเป็นใหญ่ การวิเคราะห์บันเทิงคดีมีองค์ประกอบที่ปรากฏอยู่อย่างโดดเด่นคือ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และบรรยากาศ บันเทิงคดีให้เพลิดเพลินและสะท้อนภาพสังคม ทำให้ผู้อ่านตระหนักในด้านบทบาทของเนื้อเรื่องซึ่งปรากฏในวรรณกรรมบันเทิงคดี

ปัจจุบันภาษาเขียนได้พัฒนาซับซ้อนขึ้นมาตามลำดับ เรื่องราวต่าง ๆ ของวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีก็ได้รับการพัฒนาให้มีรูปแบบแยกแยะไปตามประเภท ตามลักษณะการคิดค้นของนักคิด ผู้เขียน วรรณกรรมบันเทิงคดีจึงแยกแยะเป็นหลายประเภท เช่น บทเพลง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน นิทาน นิยาย เรื่องสั้น ฯลฯ

สมพร จารุณี (2538 : 67) กล่าวว่า วรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี มีหนังสือภาพประกอบเรื่องซึ่งส่วนใหญ่จัดทำสำหรับเด็กวัยประถมศึกษา นิทาน โบราณ นิยายสมัยใหม่ นิทานแฟนตาซี หรือนิยายอิงประวัติศาสตร์ ซึ่งอาจจะเขียนขึ้นทั้งสำหรับเด็กเล็กหรือเด็กโต ต่างมีจุดมุ่งหมายเหมือน ๆ กันคือ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินและเนื้อหาสาระที่มีลักษณะเป็นเรื่องสมมุติ มีตัวละครและเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งผู้แต่งจะสร้างเป็นเค้าโครงเรื่องแสดงเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ จะสังเกตเห็นว่า เรื่องประเภทบันเทิงคดีจะต้องมีตัวละคร มีเหตุการณ์เกิดขึ้น ณ ที่ใดที่หนึ่ง เกิดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มีการเล่าเรื่อง บางเรื่องเป็นเรื่องตลกขบขัน บางเรื่องเป็นเรื่องเศร้า บางเรื่องเป็นเรื่องตื่นเต้น เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องบันเทิงคดี และเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่า เรื่องที่เราอ่านเป็นเรื่องที่แต่งดีหรือไม่ดี มีคุณค่าหรือไม่

ถวัลย์ มาศจรัส (2544 : 17) กล่าวว่า บันเทิงคดีแตกต่างจากสารคดีหรือวิชาการ ทั้งนี้เพราะรูปแบบวัตถุประสงค์ การกำหนดโครงเรื่อง ลำดับ ภาษาที่มีความแตกต่างกัน บันเทิงคดีมีสิ่งที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการด้วยกัน เช่น โครงเรื่อง แนวคิด ท่วงทำนองการเขียน ฉาก เป็นต้น

มานพ ถนอมศรี (2546 : 68) กล่าวว่า บันเทิงคดีมีส่วนสำคัญคือ โครงเรื่อง ที่เกิดจากการนำความคิดรวบยอดหรือประเด็นของเรื่องมาผูกให้เกิดเป็นเรื่องราว โดยการแปลงแก่นของเรื่องหรือจุดประเด็นให้เป็นพฤติกรรม สามารถให้ตัวละครแสดงบทบาทของตนได้ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจสูงสุด ตามความคิดรวบยอดที่วางไว้ เราควรสร้างโครงเรื่องโดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. สอดคล้องกับแก่นเรื่อง เป็นการสร้างเหตุการณ์หรือเรื่องราวโดยขยายจากแก่นของเรื่องที่วางไว้ โดยนำพฤติกรรมของมนุษย์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ตรงกับความคิดรวบยอดที่ยกมาและเคยเกิดขึ้นเสมอมาเป็นภาพจำลอง

2. สอดแทรกข้อมูลเนื้อหาของเรื่องที่ต้องการนำเสนอ และบอกเล่าใส่ลงไปโครงเรื่องแรก ที่วางไว้ โดยพยายามเลือกเติมในส่วนที่เหมาะสมและกลมกลืนกับเรื่องราวทั้งหมด

3. ควบคุมระดับซับซ้อนของโครงเรื่องมาให้มากจนเกินไป โดยเฉพาะหนังสือบันเทิงคดี การวางโครงเรื่องต้องพิจารณาความซับซ้อนของเรื่องให้พอดีกับการทำความเข้าใจ

4. พิจารณาความสมจริงของโครงเรื่อง โดยดูเหตุและผลของเรื่องที่สอดคล้องกันแม้ในเรื่องที่เขียนขึ้นจะเป็นในแนวจินตนาการ แต่การสร้างโครงเรื่องที่มีความสมจริงก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ผู้อ่านหนังสือบันเทิงคดีต้องเข้าใจว่า ความสมจริงอาจไม่เป็นความจริงก็ได้

5. เติมความสนุกสนาน เนื่องจากโครงเรื่องที่ขยายจากแก่นเรื่องที่มีเค้าของเหตุการณ์จริง อาจไม่มีความสนุกสนานตื่นเต้นและน่าสนใจเพียงพอ ผู้เขียนจึงจำเป็นต้องแต่งเติมความสนุกสนานลงไป ในโครงเรื่องที่สร้างขึ้นด้วย ความสนุกสนานเหล่านี้จะทำหน้าที่ประจักษ์ชัดให้หนังสือบันเทิงคดีที่เขียนขึ้นให้ครบถ้วนสมบูรณ์

มานพ ถนอมศรี (2546 : 69) กล่าวว่า ฉาก เป็นสถานที่เกิดเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามโครงเรื่องที่สร้างขึ้น ฉากมีความสำคัญในฐานะเป็นภาพรวมของเรื่อง จึงจำเป็นต้องพิจารณาสร้างให้เหมาะสม โดยมีหลักการสร้างฉากดังนี้

1. สอดคล้องกับโครงเรื่อง โครงเรื่องที่สร้างขึ้นทุกเรื่องจะเป็นตัวบ่งบอกว่าหนังสือบันเทิงคดีแต่ละเรื่องมีจำนวนฉากเท่าใด และแต่ละฉากเป็นที่ไหน หลักการประการแรกของการสร้างฉากจึงอยู่ที่ความสอดคล้องประสานกลมกลืนกับโครงเรื่องและตัวละคร เช่น ถ้าโครงเรื่องเป็นเรื่องราวของสัตว์ป่า ฉากก็ควรเป็นป่าแต่อย่างไรก็ตาม มีเรื่องบันเทิงคดีจำนวนไม่น้อยที่ใช้ตัวละครเป็นสัตว์ป่า แต่ให้สถานที่เกิดเรื่องเป็นในเมือง

2. เสริมให้เรื่องสมจริง ผู้เขียนบันเทิงคดีจำเป็นต้องสร้างฉากให้ดูสมจริง รวมทั้งเป็นประโยชน์กับการแสดงบทบาทของตัวละคร การเปลี่ยนฉากควรดำเนินไปด้วยความระมัดระวังในเรื่องความต่อเนื่องเวลา และโอกาส

3. เพิ่มความน่าสนใจ นอกจากความสมจริงและสอดคล้องกับโครงเรื่องแล้ว นักยังควรมีความน่าสนใจเป็นพิเศษด้วย เช่น บรรยากาศของความรุ่มร้อน สวยงาม ดอกไม้บาน อากาศเย็นฉ่ำ นกร้อง และผีเสื้อโบยบิน

ตัวละครเป็นผู้ดำเนินบทบาทตามโครงเรื่องที่วางไว้ มี 3 ลักษณะคือ

1. ตัวเอก หมายถึง ตัวดำเนินเรื่องตามจุดประสงค์
2. ตัวร้าย หมายถึง ตัวขัดขวางให้เกิดความขัดแย้งในเรื่อง
3. ตัวประกอบ หมายถึง ตัวเสริมให้เรื่องเด่นขึ้น

สมพร จารุณี (2538 : 146) กล่าวว่า ตัวละครในงานเขียนของบันเทิงคดี มีตัวละครเอกและตัวละครอื่นอีกประมาณ 2-3 ตัว และตัวละครจะมีลักษณะไม่ซับซ้อนมาก ผู้แต่งอาจแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครเพียง 1 หรือ 2 ลักษณะ ตัวละครเอกเป็นศูนย์กลางของเรื่อง เป็นที่เกิดของเหตุการณ์ เรื่องราวการกระทำต่าง ๆ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดกับตัวละครเอกจะเป็นปัญหาหรือการดิ้นรนของตัวละครเอกนั่นเอง ลักษณะของตัวละครเอก นิสัยใจคอ ความปรารถนา อุปสรรคและความพยายามเอาชนะอุปสรรคของตัวละครเอก ตลอดจนความรู้สึกและอารมณ์สะท้อนใจที่เกิดขึ้นจะดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องเอาใจช่วย และเกิดอารมณ์ร่วมกับตัวละครเอกด้วย การสร้างตัวละครเอกจึงมีความสำคัญมาก การสร้างตัวละครมีเรื่องที่ควรพิจารณาดังต่อไปนี้

หลักการสร้างตัวละคร

- 1) ตัวละครควรมีลักษณะทางร่างกาย อารมณ์ และความปรารถนา ทั้งร่างกายจิตใจ และทางสังคมที่สะท้อนภาพของคนจริง ๆ มีคุณสมบัติที่สมจริงและเป็นไปได้ตามวัย ตามสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม
- 2) ควรให้ตัวละครมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีพัฒนาการ เช่น การเผชิญปัญหา หรือความขัดแย้งให้ตัวละครมีปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือต่อปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดความรู้สึกและอารมณ์ ได้ต่อสู้หรือแก้ปัญหา และควรให้ตัวละครเปลี่ยนแปลงไปในด้านความคิด การกระทำ อารมณ์ และเจตคติในตอนจบเรื่อง ให้ตัวละครได้ผ่านประสบการณ์บางอย่าง
- 3) ควรกำหนดให้ตัวละครพูดคิดและทำสอดคล้องอยู่ บนพื้นฐานและลักษณะบุคลิกภาพที่สร้างขึ้น
- 4) จำนวนตัวละครมีเท่าที่จำเป็น ตัวละครแต่ละตัวมีบทบาทที่แน่นอนตามเค้าโครงเรื่องจะต้องไม่มีตัวละครเกินซึ่งไม่มีบทบาทที่แน่ชัด เค้าโครงเรื่องสั้น ๆ ต้องการตัวละครไม่มากเท่าโครงเรื่องที่ยาว

5) ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญต่อเค้าโครงเรื่องจะต้องมีชื่อ ชื่อของตัวละครควรเหมาะสมกับบุคลิกภาพ ไม่ควรตั้งชื่อตัวละครซ้ำกัน ตัวละครเอกควรมีชื่อที่มีความหมาย มีเสียงดี ไม่ควรมีหลายพยางค์เกินไป และไม่ควรออกเสียงยาก

มานพ ถนอมศรี (2546 : 67) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นการเขียนหนังสือในแบบสารคดีหรือบันเทิงคดี สิ่งที่เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งของผู้เขียนก็คือการรวบรวมรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ อันเกี่ยวกับแนวคิด เรื่องราวที่จะนำมาเขียน เช่น อุปนิสัยใจคอของตัวละคร รายละเอียดของฉาก รวมไปถึงความสมจริงของสิ่งที่เกิดขึ้น การมีรายละเอียดของข้อมูลมากจะช่วยให้การเขียนดำเนินไปได้ อย่างสมเหตุสมผล หัวใจของการเขียนบันเทิงคดีก็คือ ความสนุกสนาน และความสนุกสนานก็เกิดขึ้นจากความสะเทือนใจ ความสะเทือนใจมิได้มีความหมายไปในเชิงความโศกเศร้าเพียงอย่างเดียว หากแต่หมายความครอบคลุมไปถึงเหตุการณ์ทุกอย่างที่สร้างความรู้สึกให้แก่จิตใจ ไม่ว่าจะเป็นความประทับใจ ความขบขัน และอื่น ๆ

จากการศึกษาเอกสารที่กล่าวถึงงานเขียนบันเทิงคดีข้างต้นทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และงานเขียนประเภทบันเทิงคดีที่ดี ต้องมีส่วนประกอบอย่างรายละเอียดที่ปรากฏในเรื่อง เช่น เค้าโครงเรื่อง ตัวละครฉาก แก่นเรื่อง ทศนะ ท่วงทำนองการเขียน เป็นต้น งานเขียนประเภทบันเทิงคดีที่มีคุณค่าต้องประกอบด้วยองค์ประกอบเหล่านี้ จึงถือว่าเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีที่ดี

2.4 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคนไทยเชื้อสายจีนกวางตุ้ง

คนจีนกวางตุ้งเข้ามาอยู่ในเมืองไทย และคนไทยเชื้อสายจีนกวางตุ้งเริ่มมีบทบาทสำคัญในดินแดนไทย เนื่องจากว่าความสามารถในด้านการค้าขายของคนจีนช่วยทำเศรษฐกิจของประเทศไทยดีขึ้น และคนจีนกวางตุ้งที่โพ้นทะเลมาเมืองไทย ส่วนใหญ่จะเป็นเพราะหนีสงคราม และหนีความยากจน ต้องการตั้งรากฐานใหม่ที่เมืองไทย เมื่อเวลาผ่านไปกลุ่มคนจีนกวางตุ้งค่อย ๆ ขยายมากขึ้น สังคมไทยจึงมีคนเริ่มหันไปสนใจกลุ่มคนจีน

ปวีณา สิงห์บุรณ (2547 : 173) กล่าวว่า เนื่องจากทำเลที่ตั้งของมณฑลกวางตุ้งนั้นอยู่ทางตอนใต้ อยู่ติดทะเลและมีเมืองท่าตั้งอยู่ ฉะนั้นความหลากหลายของผู้คนที่สัญจรไปมา ทั้งคนจีนด้วยกันและชาวต่างชาติ ย่อมทำให้เกิดความหลากหลายในสังคม ประกอบกับทางตอนล่างของจีนมีความอุดมสมบูรณ์ของอาหารการกินมากทีเดียว ย่อมทำให้อาหารกวางตุ้งเป็นตัวแทนอาหารจีนที่ทั่วโลกรู้จักมากที่สุด

ทุกครั้งที่เรายกคณะไปถ่ายทำรายการท่องเที่ยวของโลกก็ตาม อย่างน้อยที่สุด ตากล้องของรายการ โลก 360 องศา มักจะเรียกรื่องขออาหารไทยหรืออาหารอะไรก็ได้ และมักจะเลือกรับประทานอาหารจีน เพราะหาซื้อง่าย สะดวก และมีอยู่มาก และส่วนใหญ่ก็คือ อาหารจีนแบบกวางตุ้ง แต่หากใครที่เดินทางไปทางตอนบนหรือทางภาคตะวันตกของจีน ก็จะได้รับประทานอาหารกวางตุ้งที่มีรสชาติแปลกออกไป ส่วนใหญ่รสชาติจะอ่อนกว่าไม่เผ็ด เน้นเค็มและมัน

แต่วันเวลาผ่านไป ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจีนมากขึ้น จากทุกทิศทั่วโลก ไปเที่ยวเกือบทุกมณฑลทั่วจีน และด้วยเหตุที่คนกวางตุ้งส่วนใหญ่มีนิสัยค้าขายเก่งจึงใช้โอกาสทางธุรกิจ ไปเปิดร้านอาหารแบบกวางตุ้งในที่ต่าง ๆ ดังเช่น ถ้าไปฮาร์ปิ่น ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน แล้วจะได้รับประทานไก่อบกับเบียร์เยอรมันแสนอร่อย หรือคัมซำหลากหลายชนิดกับชาร้อน ๆ

มีคำกล่าวว่า คนกวางตุ้งกินทุกอย่างที่บิ๋นได้ ยกเว้นเครื่องบินกินทุกอย่างที่มีขา ยกเว้นโต๊ะ จึงมีอาหารหลากหลาย เช่น ตลาดชิงผิง ซึ่งเป็นตลาดเก่าแก่ในนครกว่างโจว ขายสินค้าจำพวกสมุนไพรตุ๋นชูกำลังแบบจีน จะเป็นของแห่งต่าง ๆ ได้แก่ เอ็นหอย เขากวางอ่อน ปลาดาวแห่งโสมม้าน้ำ เม็ดบัวแห้ง ลูกเดือย เห็ดหลายชนิด และพืชสมุนไพรอื่น ๆ โดยจะวางขายอยู่ในกระสอบเรียงเป็นตั่ง ๆ แต่ที่แบกกับดินก็มีอยู่บ้าง ซึ่งร้านส่วนใหญ่เป็นตึกแถวติด ๆ กันไป สินค้าในแต่ละร้านก็ดูไม่ต่างกันมาก ขายแบบซั่งกิโละส่วนใหญ่เป็นลูกค้าที่เป็นชาวจีน แต่หากเป็นลูกค้าชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวตะวันตก มักจะนิยมซื้อในแบบที่มีการบรรจุหีบห่อ ในบรรจุภัณฑ์ที่ดีขึ้น และสถานที่วางขายดูสะอาดสะอ้านกว่าเดิม

จากปัจจัยที่เหมือนกันและแตกต่างกันเหล่านี้หากศึกษาแล้ว ก็อาจจะเป็นทางให้ประเทศไทยและมณฑลกวางตุ้ง มีการร่วมมือเชิงเศรษฐกิจที่อำนวยประโยชน์ให้แก่ทั้งสองฝ่ายได้มากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งปัจจุบันเป็นเพียงความร่วมมือทางการลงทุน การสร้างอุตสาหกรรม และการค้าเท่านั้น ตามความเป็นจริงยังมีสิ่งที่ทั้งสองฝ่ายจะเอื้อเพื่อเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้มากกว่านี้ ทั้งในด้านศิลปวิทยาการ เทคโนโลยี ระบบการทำงานและแรงงานต่าง ๆ เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้นทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า มณฑลกวางตุ้งกับประเทศไทยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ไม่ว่าจะทางด้านวัฒนธรรมและทางด้านธุรกิจ โดยเฉพาะเมื่อคนไทยเชื้อสายจีนกวางตุ้งเข้ามาประเทศไทย ก็นำวัฒนธรรม ประเพณีของตัวเองเข้ามาสู่ประเทศไทย ทำให้วัฒนธรรมไทยได้มีโอกาสผสมผสานกับวัฒนธรรมกวางตุ้ง จึงทำให้วัฒนธรรมคนไทยเชื้อสายจีนกวางตุ้งมีลักษณะโดดเด่นของตัวเอง

2.5 แนวคิดที่เกี่ยวกับประวัติและการวิจารณ์ผลงานของผู้เขียน ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง

ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง เป็นผู้เขียนรุ่นใหม่ที่ได้สร้างผลงานที่มีคุณภาพ มีแนวการเขียนต่าง ๆ หลายแนวไม่ซ้ำซาก ประกอบด้วยความคิดที่หลากหลาย วรรณกรรมของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง มีหลากหลายรูปแบบทั้งสารคดีและบันเทิงคดีด้วยศิลปะการใช้ภาษาที่งดงาม และวรรณกรรมของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง ซึ่งกล่าวถึงเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยไว้เขียนอย่างโดดเด่น ชัดเจน

2.5.1 ประวัติของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง

ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง เกิดวันที่ 10 ตุลาคม 2498 ในครอบครัวชาวจีนกวางตุ้ง สมรสแล้วกับ นายแพทย์เข้มชาติ ต้นสกุลรุ่งเรือง มีบุตร-ธิดา 3 คน (เข้มเงิน เข้มทอง และเข้มพลอย) เป็นศิษย์เก่า โรงเรียนนวมวิทย์ โรงเรียนดลวิทย และ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา วิทยาเขต จากนั้นเข้าศึกษาต่อปริญญาตรีที่คณะอักษรศาสตร์ (รุ่น 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศึกษาต่อปริญญาโท European Studies (รุ่น 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันยึดอาชีพผู้เขียนอิสระและเจ้าของร้านยูวดีเบเกอร์ งานเขียนครั้งแรกของยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง คือ เรื่องสั้น สายน้ำที่ไม่ไหลกลับ ผลงานของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรืองมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.5.1.1 นามปากกาของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง มีผลงานดังนี้

อาตำ (เขียนเรื่องเกี่ยวกับเงิน)

ยูวดี (เขียนเรื่องทั่วไป)

แคคคี่ 69 (เขียนเรื่องตลก ๆ เกี่ยวกับกอล์ฟ)

ตุล็กตุล็ก

หนูตุ๊ก

เข้มพลอย

ปังปอนด์

2.5.1.2 ผลงานรวมเล่มของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง มีดังนี้

เราทั้งผองอักษรธาตวลัย

ใคร ๆ ก็อยากมีร้านเบเกอร์รี่

ใคร ๆ ก็อยากมีร้านกาแฟ

ใคร ๆ ก็อยากมีร้านดอกไม้

จากอาสำถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม

กรุ่นกลิ่นรัก

กวางตุ้งเฮฮา

ใคร ๆ ก็อยากส่งลูกโก (โรงเรียน) อินเตอร์

หัวใจรักเกรดรีไฟร์

รอยวสันต์

ผลงานของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง ได้เขียนเรื่องเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีน จำนวน 2 ประเภท 4 เล่ม ดังนี้

2.5.1.2.1 ประเภทสารคดี มีผลงานดังนี้

จากอาสำถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม

กวางตุ้งเฮฮา

2.5.1.2.2 ประเภทบันเทิงคดี มีผลงานดังนี้

นวนิยาย เรื่อง หัวใจรักเกรดรีไฟร์

นวนิยาย เรื่อง รอยวสันต์

2.5.1.3 เกียรติประวัติของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง

ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง เป็นผู้เขียนที่มีเกียรติประวัติศาสตร์ตามลำดับดังนี้

พ.ศ. 2540 เรื่องสั้น “The Box” ได้รับคัดเลือกเป็น 1 ใน 3 ตัวแทนเรื่องสั้นไทยไปประกวดเรื่องสั้นของ PEN International

พ.ศ. 2541 เรื่องสั้น “กล่องของแม่ “ (นามปากกา เข้มพลอย) ได้รับรางวัลเรื่องสั้นของมูลนิธิสุภาวี่ เทวกุลฯ

พ.ศ. 2542 เรื่องยาวขนาดสั้น “ไฟฝัน ควันชีวิต” (นามปากกา อาทิตยา) เข้ารอบสิบเรื่องสุดท้ายรางวัล สุภาวี่ เทวกุลฯ

พ.ศ. 2543 สารคดี “จากอาสำถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม” ได้รับคัดเลือก 1 ใน 3 สารคดีดีเด่นรอบสุดท้าย รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด

พ.ศ. 2544 เรื่องสั้น “ตายรั้ง” (นามปากกา เข้มพลอย) ได้รับรางวัลเรื่องสั้นของมูลนิธิสุภาวี่ เทวกุลฯ

พ.ศ. 2545 “กรุ่นกลิ่นรัก” (นามปากกา เข้มพลอย) ได้รับรางวัลชมเชยรวมเรื่องสั้นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2551 นวนิยาย เรื่อง “รอยวสันต์” ได้รับรางวัลโล่พระราชทานในโครงการชมนาด บู้คไฟรซ์

จากประวัติและผลงานของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง ที่ดังกล่าวมาทำให้ทราบว่า ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม ประสบการณ์ทั้งหลาย ของยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง เป็นผลงานที่ดีและมีเรื่องราวที่ต่อเนื่องกัน นอกจากทำให้ผู้อ่านได้รู้จัก ชีวิตของคนอื่น ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ยังได้นำผู้อ่านไปสู่ความคิดต่าง ๆ โดยรวมแล้วคือสอนให้ผู้อ่านจงคิดดี ปฏิบัติดี เป็นคนที่มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม

2.5.2 เรื่องย่อของวรรณกรรมที่เกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีน ของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง

ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง เขียนวรรณกรรมอย่างหลากหลายรูปแบบทั้งสารคดีและบันเทิงคดี ซึ่ง กล่าวถึงสังคมของคนไทยเชื้อสายจีนอย่างโดดเด่นชัดเจน ได้รับความนิยมนจากผู้อ่าน และได้ จัดพิมพ์หลาย ๆ ครั้ง ในที่นี้จะย่อเฉพาะวรรณกรรมที่เลือกวิจัย จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

ประเภทสารคดี ได้แก่เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

จากอาสำถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม

กวางตุ้งเฮฮา

ประเภทบันเทิงคดี

นวนิยาย เรื่อง หัวใจรักเกรดรีไฟน์

นวนิยาย เรื่อง รอยวสันต์

2.5.2.1 ประเภทสารคดี

สารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนกวางตุ้ง ของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง มีผลงานดังนี้

2.5.2.1.1 จากอาสำถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม

สารคดีเรื่อง จากอาสำถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม เป็นหนังสือที่บอกเล่า เรื่องราวการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานของชาวจีนกวางตุ้งที่หนีความยากลำบากจากแผ่นดินใหญ่เข้ามา ทำมาหากินในแผ่นดินไทย ซึ่งส่วนใหญ่ได้เข้ามาอยู่กันเป็นชุมชนใหญ่ สามารถช่วยเหลือซึ่งกัน และกันได้ นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึงการประกอบอาชีพในด้านต่าง ๆ ตามความถนัดแล้ว ยังได้ กล่าวถึงวัฒนธรรมการทำอาหารของชาวกวางตุ้งซึ่งเป็นอาหารที่มีชื่อเสียงมาก และได้รับความนิยม มาก ทำให้ทราบว่ากว่าจะเป็นอาหารอร่อยออกมาสักจาน ต้องใช้เวลาและฝีมือในการปรุงมาก

2.5.2.1.2 กวางตุ้งเฮฮา

สารคดี เรื่อง กวางตุ้งเฮฮาได้กล่าวถึง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาหารการกิน ประเพณีและ วัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งเหมือนบ้างต่างบ้างไปจากชาวจีนอื่น ๆ แต่ทั้งหมดทั้งมวลล้วนแฝงคติความเชื่อ

ที่น่าสนใจยิ่ง และยังคงกล่าวถึงนิสัยของคนกวางตุ้งอย่างโดดเด่นชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นสารพัดไว (เดินไว ปากไว ทำงานไว) สารพัดจี (จีเหนียว จีไม้ จีประชด) สารพัดช่าง (ช่างคุย ช่างแฉะ ช่างกิน ช่างปรุง-อาหาร) ก็ได้แสดงให้เห็นถึงในหนังสือ กวางตุ้งเฮฮา อย่างสนุกสนาน

2.5.2.2 ประเภทบันเทิงคดี

บันเทิงคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนกวางตุ้ง ของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง มีผลงานดังนี้

2.5.2.2.1 หัวใจรักเกรตรีไฟน์

นวนิยาย เรื่อง หัวใจรักเกรตรีไฟน์ เป็นนวนิยายรักขนาดสั้น เรื่องราวของ ใจ ชายหนุ่มที่เติบโตมาในตระกูลชาวจีนกวางตุ้งซึ่งครอบครองธุรกิจพื้นล้าน เมื่อเศรษฐกิจฟองสบู่ฟุ้งครืน ธุรกิจของครอบครัวล่มสลายเหลือเพียงโรงงานน้ำตาลที่ชายหนุ่มต้องกอบกู้ พร้อม ๆ กับหญิงสาวสองคนที่ก้าวมาสู่หัวใจเขาในยามเผชิญวิกฤตชีวิต นอกจากนี้ หนังสือ หัวใจรักเกรตรีไฟน์ ยังกล่าวถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของคนกวางตุ้ง ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง เขียนเรื่องรักได้จับใจ สร้างตัวละครขึ้นอย่างมีชีวิตชีวา พร้อมกับการบอกเล่าวัฒนธรรมจีนกวางตุ้งไว้อย่างมีสีสัน

2.5.2.2.2 รอยวสันต์

นวนิยาย เรื่อง รอยวสันต์ เป็นหนังสือที่กล่าวถึงเรื่องราวชีวิตของ เด็กหญิงชาวจีนกวางตุ้งสี่คน คือ แข่ง เก้ง สองพี่น้อง และไกว กับ โหว เพื่อนสนิทรุ่นราวคราวเดียวกัน ซึ่งทั้งหมดมีอันต้องอพยพลี้ภัยสงครามคอมมิวนิสต์และความยากจนแร้นแค้นจากหมู่บ้านเล็ก ๆ นามว่า “สันตึก” ทางตอนใต้ของจีน ลงเรือมุ่งสู่แผ่นดินสยาม หลังจากแข่ง เก้ง ไกว และโหว เดินทางมาถึงแผ่นดินใหม่ เด็กทั้งสี่ได้พบกับอาต่ายหญิงชราจีนคราวป้า ซึ่งได้รับการฝากฝังจากพ่อแม่ของเด็ก ๆ ทางบ้านเกิดให้มาอาศัยอยู่ร่วมชายคาในกรุงเทพฯ และช่วยฝึกสอนงานบ้านให้แก่เด็กๆ เพื่อเตรียมตัวไปเป็นสาวรับใช้ตามบ้านผู้มีอันจะกินเมื่อถึงเวลาเหมาะสม อาต่าย ผู้ยึดอาชีพนายหน้าหาแรงงานไปส่งตามบ้าน จึงได้พาเด็กสาวทั้งสี่ไปฝากงานกับนายจ้าง โชคชะตาได้นำพาให้แข่งกับเก้งสองพี่น้องไปทำงานที่โรงกลึงขนาดใหญ่แถวตลาดน้อย โดยแข่งนั้นถูกจับให้ทำงานเป็นลูกมืออยู่ในโรงครัว ช่วยเหล่านะโถ้หลายคน โดยมีอาต่ายโหว หรือสะใภ้บ้านใหญ่ เป็นแม่ครัวหลัก คอยหุงข้าวปลาอาหารทั้งสามมือให้แก่ครอบครัว และคนงานในโรงกลึง ส่วนเก้ง คนน้องนั้นคล่องแคล่วว่องไว มีหน้าที่คอยช่วยเหล่านะโถ้เลี้ยงเด็กเล็ก ๆ และช่วยงานเบ็ดเตล็ดในโรงกลึง เมื่อทั้งสองคนเริ่มโตเป็นสาว แข่งก็ได้รับรู้ว่า เก้ง น้องสาวของเธอกำลังชอบพอกับอาต่าย เด็กหนุ่มโรงกลึงซึ่งแข่งพยายามคัดค้านด้วยความเป็นห่วงน้องสาว กลัวว่าจะเจอคนไม่ดีเข้าจนพี่น้องเกิดการผิดใจกัน แต่ก็ปรับความเข้าใจกันได้ในที่สุด

จากประวัติและผลงานของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง ที่กล่าวมาทำให้ทราบว่า ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรืองเป็นคนที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมจีนกว้างขวาง เพราะแม่ของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง เป็นชาวจีนกวางตุ้ง ซึ่งทำให้ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง เชี่ยวชาญวัฒนธรรมจีน กว้างขวางเป็นอย่างดี

2.5.3 ความนิยมวรรณกรรม ของ ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง

วรรณกรรมของผู้เขียน ยูวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง ไม่ว่าจะประเภทสารคดีหรือประเภทบันเทิงคดี ก็ได้รับความนิยมจากสังคมไทยและผู้อ่านด้วย

สำนักพิมพ์ ประพันธ์สาส์น (2551 : 6) กล่าวว่า หนังสือ จากอาสำถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม เป็นหนังสือที่เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้สนใจเรื่องราวการอพยพของคนไทยเชื้อสายจีน นอกจากนี้ หนังสือเล่มนี้จะสืบสานตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยามไว้ให้คน รุ่นหลังได้เรียนรู้ และไม่ลืมความเป็นตัวตนไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานแค่ไหนก็ตาม

แพรวสำนักพิมพ์ (2551 : คำนำ) กล่าวว่า เมื่ออ่านต้นฉบับชุดของกวางตุ้งเฮฮา ตั้งแต่ต้นจนจบ พลันหูตาก็สว่างไสวกว้างไกลไปหลายร้อยพันลี้ ที่แสดงผ่านวิถีวัฒนธรรม สังคม ความเป็นอยู่ การอบรมบ่มสอน ฯลฯ จนกลายเป็นปรัชญาชีวิตที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น จากครอบครัวสู่ครอบครัว จากลูกสู่หลาน เหลน โหลน ประดุจชีวิตสอนชีวิตแบบทศนิยมมีรู้อยู่

สำนักพิมพ์วิริยะ (2551 : บทนำ) กล่าวว่า เชื่อมพลอยบ่มเพาะผลงานและเฟื่องรอ โอกาสนั้นมานานปี ในที่สุดโลกนวนิยายก็เปิดรับผู้เขียนคนนี้ได้แจ้งเกิด อย่างสง่างามมา หัวใจรักเกรตรีไพน์เป็นที่ชื่นชอบของผู้อ่านเมื่อครั้งทยอยลงตีพิมพ์ในนิตยสาร สกุลไทย ผู้อ่านเรียกร้องที่จะอ่านฉบับรวมเล่มเร็ว ๆ เพื่อจะได้ลุ้น ใจ หนุ่มโรงงานน้ำตาลได้อย่างเต็มอึดเต็มอารมณ์ หัวใจรักเกรตรีไพน์ ผสมผสานวัฒนธรรมกวางตุ้งและวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจไทยยุคใหม่ ได้อย่างเหมาะสมเจาะลงตัวรวมทั้งเรื่องรักของคู่หนุ่มสาว ที่จะจับหัวใจผู้อ่านได้ไปอีกนาน

คำประกาศยกย่องวรรณกรรมดีเด่น รางวัลพระราชทานชมนาด (2550 : 3) กล่าวว่า นวนิยาย เรื่อง รอยวสันต์ เป็นนวนิยายที่ได้รับรางวัลพระราชทานชมนาดประจำปีพุทธศักราช 2550 นวนิยาย เรื่องนี้ เป็นงานสร้างสรรค์ที่มีความโดดเด่นในการนำข้อมูลที่ค้นคว้าอย่างดี ผู้เขียนใช้กลวิธีเล่าเรื่องที่แยบยล การสร้างตัวละครที่มีชีวิตชีวา ถ่ายทอดปรัชญาชีวิตอันลุ่มลึก สะท้อนความงดงามของคนธรรมดา สามารถทำให้คนไทยได้มีโอกาสรู้จักคนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศมากขึ้น จึงเป็นตัวอย่งที่ดีในด้านการศึกษาสภาพสังคมและวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีน

นัทธนี ประสานนาม (2553 : 127-128) กล่าวว่า นวนิยาย เรื่อง รอยวสันต์ ผู้เขียนใช้เรื่องเล่าที่ตกทอดมาในครอบครัวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การอพยพมาสร้างเป็นเนื้อหาหลักของเรื่อง ประวัติศาสตร์ของคนกวางตุ้งที่พบในนวนิยาย เรื่องนี้ทำทนายทกรรมเกี่ยวกับเงินปลัดถิ่นที่ผลิตซ้ำในนวนิยายเกี่ยวกับคนจีนในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องเล่าของกลุ่มจีนแต้จิ๋วและเป็นประวัติศาสตร์ของผู้ชายที่ว่าด้วยการก่อสร้างตัว ผู้เขียนเลือกหยิบ ประวัติศาสตร์ของผู้หญิง มายืนยันอัตลักษณ์คนกวางตุ้งปลัดถิ่นผ่านงานครัวและอารมณ์ความรู้สึกอันละเอียดอ่อนซับซ้อนแบบผู้หญิง นอกจากนี้ ภราดรภาพของสตรี ยังถูกนำมาใช้เพื่อสืบทอดอัตลักษณ์ โดยแสดงให้เห็นสายสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัยผ่านความทรงจำของ ย่า อันมีส่วนสำคัญในการหลอมสร้างความเป็นผู้หญิงกวางตุ้งของตัวละครเอกด้วย การวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้แสดงให้เห็นอิทธิพลของวรรณกรรมเงินปลัดถิ่น โดยผู้เขียนสตรีในวัฒนธรรมอื่น ตลอดจนการมาบรรจบกันของความทรงจำเพศ สถานะชาติพันธุ์ และสัมพันธ์

จากข้อเขียนที่แสดงถึงความนิยมวรรณกรรมของ ยุวดี ดันสกุลรุ่งเรือง ดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ยุวดี ดันสกุลรุ่งเรือง ประสบความสำเร็จอย่างมากในฐานะการเป็นผู้เขียน โดย ยุวดี ดันสกุลรุ่งเรือง มีวิธีการประพันธ์ วิธีการเสนอแนวความคิด วิธีการสร้างฉากและตัวละครที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง โดยเฉพาะคนจีนกวางตุ้ง งานทุกชิ้นของ ยุวดี ดันสกุลรุ่งเรือง จึงมีคุณค่าในการนำมาศึกษาวิเคราะห์อย่างมาก

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทสารคดี

งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทสารคดี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อมรรัตน์ ศรีตระกูลกิจการ (2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์สารคดีของอรสม สุทธิสาคร การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ประเภทของเนื้อเรื่องที่ปรากฏในสารคดีของอรสม สุทธิสาคร (2) กลวิธีการนำเสนอเรื่องในสารคดีของอรสม สุทธิสาคร (3) ภาพสะท้อนที่ปรากฏในงานสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษาสารคดีของอรสม สุทธิสาคร จำนวน 20 เล่ม ตั้งแต่ พ.ศ. 2530 ถึง ปี พ.ศ. 2543 ผลการวิจัยพบว่า ประเภทของเนื้อเรื่องในสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ที่ปรากฏสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (1) ประเภทประวัติบุคคลที่ปรากฏพบมี 5 เล่ม (2) ประเภทการณที่ปรากฏพบมี 10 เล่ม (3) ประเภท

ท้องเที่ยวที่ปรากฏพบมี 1 เล่ม (4) ประเภทบทความที่ปรากฏพบมี 4 เล่ม กลวิธีนำเสนอของสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ที่ปรากฏเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องแบบชี้นำ และการใช้สัญลักษณ์ กลวิธีการเปิดเรื่องแบบบรรยาย และแบบพรรณนา กลวิธีการดำเนินเรื่องโดยใช้บทสัญลักษณ์ กลวิธี การเลือกผู้เล่าเรื่องในมุมมองของบุรุษที่ 3 และกลวิธีการปิดเรื่องแบบสรุปความ

วันเพ็ญ สุวรรณาริ (2538) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นภาษาไทย ที่จัดพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2530 - พ.ศ. 2540 ในด้านเนื้อหา การนำเสนอเรื่อง การจัดรูปแบบและรูปเล่มโดยใช้แบบวิเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหนังสือสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น จำนวน 343 ชื่อเรื่อง ผลการวิจัย พบว่า ผู้แต่งและผู้จัดทำภาพประกอบหนังสือสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น เป็นบุคคลซึ่งส่วนใหญ่ผลิตผลงานคนละ 1 เรื่อง ผู้จัดพิมพ์หนังสือสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นเกือบทั้งหมดเป็นผู้จัดพิมพ์ภาคเอกชน และผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่ ผลิตผลงานแห่งละ 1 เล่ม สถานที่พิมพ์ทั้งหมดอยู่ในกรุงเทพมหานคร เนื้อหาของหนังสือสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นที่พบมากที่สุด คือ เนื้อหาด้านสังคมศึกษา การนำเสนอเรื่องที่ใช้มากที่สุด คือ การอธิบายและการบรรยาย ในด้านการจัดรูปเล่มซึ่งได้แก่ โครงสร้างของหนังสือและเครื่องช่วยในการอ่าน พบว่าโครงสร้างของหนังสือที่พบมากที่สุด คือ คำนำ ส่วนเครื่องช่วยในการอ่านที่พบมากที่สุด คือ แผนที่ ในด้านรูปเล่มของหนังสือสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น ส่วนใหญ่มีขนาด 14.6 X 21 ซม. 16 หน้ายกเล็ก มีจำนวนหน้าระหว่าง 51-100 หน้า ปกเป็นปกอ่อนออบมัน ขนาดของตัวอักษรใช้ขนาด 16 พ้อยท์ และภาพประกอบที่ใช้มากที่สุด คือ ภาพถ่ายสีขาวและภาพสีดำ

เกศราพร มากจันทร์ (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน พระราชนิพนธ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความเป็นมาของการเสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน วัตถุประสงค์ที่ทรงพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยว และวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา กลวิธีการทรงพระราชนิพนธ์การใช้ภาษา และคุณค่าที่ได้รับจากพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนจำนวน 9 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า การเสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนแต่ละครั้งมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ เสด็จฯ เยือนตามคำกราบบังคมทูลเชิญ และเสด็จพระราชดำเนินเพื่อปฏิบัติพระราชกรณียกิจตามวัตถุประสงค์ ส่วนวัตถุประสงค์สำคัญที่ทรงพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยว คือ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านต่าง ๆ และเพื่อบันทึกความทรงจำและถ่ายทอดประสบการณ์เกี่ยวกับการเสด็จฯ เยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนชาวไทยรู้จักสาธารณรัฐประชาชนจีนมากขึ้น รูปแบบของพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบบันทึก และรูปแบบจดหมาย พระราชนิพนธ์

ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบบันทึก เนื้อหาของพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน กล่าวถึงเส้นทางการเสด็จพระราชดำเนิน ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ ความรู้อื่น ๆ และพระราชทรงสนทนา กลวิธีการทรงพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การเสนอเรื่อง การปิดเรื่อง และศิลปะการจัดรูปเล่ม กลวิธีการทรงพระราชนิพนธ์ที่โดดเด่นที่สุดคือการเสนอเรื่องให้น่าสนใจโดยสอดแทรกพระอารมณ์ขันและการใช้ภาพประกอบที่มีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจ ลักษณะการใช้ภาษาในพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนพบที่มีการใช้คำและสำนวนทั้งภาษาไทยและภาษาจีน ใช้โวหารแบบบรรยายโวหาร อธิบายโวหาร และพรรณนาโวหารในการเล่าเรื่อง โดยใช้บรรยายโวหารเป็นหลัก ใช้ภาพพจน์แบบอุปมามากที่สุด ปรากฏการใช้ภาษาระดับทางการ ระดับกึ่งทางการ และระดับสนทนา โดยใช้ภาษาระดับกึ่งทางการและระดับสนทนาเป็นส่วนใหญ่ คุณค่าที่ได้รับจากพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนมีทั้งคุณค่าด้านการเสนอความรู้ คุณค่าด้านการให้ความบันเทิง และคุณค่าด้านการให้แง่คิด

รัตนดา อาจวิชัย (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์สารคดีของ ชีรภาพ โลहितกุล พ.ศ. 2533-2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสารคดีของชีรภาพ โลहितกุล ในด้านลักษณะเนื้อหา กลวิธีการนำเสนอเรื่อง และความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตกับงานเขียนสารคดี โดยศึกษาจากสารคดีที่ได้รับการตีพิมพ์รวมเล่ม ตั้งแต่ พ.ศ. 2533-2545 จำนวน 360 เรื่อง จากหนังสือทั้งหมด 27 เล่ม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ด้านลักษณะเนื้อหาพบว่า สารคดีของ ชีรภาพ โลहितกุล มีเนื้อหาหลายหลายถึง 12 ประเภท เรียงลำดับจากที่ปรากฏมากที่สุดถึงน้อยที่สุด คือ สารคดีเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สารคดีชีวิตบุคคล สารคดีวิถีชีวิตและวัฒนธรรม สารคดีประวัติศาสตร์ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีรายงานเหตุการณ์ สารคดีเกี่ยวกับสัตว์ สารคดีโอกาสพิเศษ สารคดีเบื้องหลังข่าว สารคดีเกี่ยวกับเด็ก สารคดีเกี่ยวกับสตรี และสารคดีเชิงทัศนะวิจารณ์ ตามลำดับ ประเภทที่ปรากฏมากที่สุดนั้น มักจะเน้นการนำเสนอเรื่องราววิถีชีวิตของกลุ่มชนต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทยและในประเทศเพื่อนบ้าน ในบริบททางสังคม วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เป็นสารคดีที่ถึงพร้อมด้วยสาระ ความรู้และมีคุณค่าทางวิชาการเป็นอย่างมาก ด้านกลวิธีการนำเสนอเรื่อง พบว่า ชีรภาพ โลहितกุล มีศิลปะและกลวิธีในการเขียนที่น่าสนใจ ทั้งในด้านตั้งชื่อเรื่อง การเขียนความนำ เนื้อเรื่อง ความจบ ตลอดจนการใช้ภาษาที่มีลักษณะงดงาม มีสีสันและจินตภาพ จนกลายเป็นแบบแผนและท่วงทำนองการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์งานเขียนสารคดีที่ถึงพร้อมด้วยสาระความรู้ นำเสนอด้วยวิธีการทางวรรณศิลป์ จนทำให้ชีรภาพ โลहितกุล ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้สร้างสรรค์งานเขียนสารคดีแนวใหม่ที่มีลักษณะของงานเขียนที่เป็นรอยต่อระหว่างงานวิชาการกับวรรณกรรม อย่างแท้จริง

ดวงเนตร์ มีเยี่ยม (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการของการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศตั้งแต่พุทธศักราช 2475 จนถึง พุทธศักราช 2540 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศตั้งแต่พุทธศักราช 2475 จนถึง พุทธศักราช 2540 ในด้านการเขียน รูปแบบ เนื้อหา กลวิธีการเขียน และการใช้ภาษา ศึกษาจากสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ 72 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์ของการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ พุทธศักราช 2475 จนถึง พุทธศักราช 2540 แตกต่างกันดังนี้ วัตถุประสงค์ของการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ พุทธศักราช 2475 จนถึง พุทธศักราช 2500 คือ การเสนอสาระความรู้ของประเทศต่าง ๆ วัตถุประสงค์ของการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ พุทธศักราช 2501 จนถึง พุทธศักราช 2519 คือ การแนะนำการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศต่าง ๆ และวัตถุประสงค์ของการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ พุทธศักราช 2420 จนถึง พุทธศักราช 2540 คือ การเขียนสารคดีท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่านสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ รูปแบบของการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ พุทธศักราช 2475 จนถึง พุทธศักราช 2540 มี 4 รูปแบบ คือ รูปแบบเล่าเรื่อง รูปแบบจดหมาย รูปแบบบันทึก และรูปแบบผสม เนื้อหาการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ พุทธศักราช 2475 จนถึง พุทธศักราช 2540 กล่าวถึงเส้นทาง การท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับประเทศที่เดินทาง ประสบการณ์ที่ได้จากการท่องเที่ยว และทัศนะของผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ แต่ช่วงเวลาเบื้องต้นประกอบด้กล่าวครบถ้วน แต่สัดส่วนที่ต่างกัน กลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ พุทธศักราช 2475 จนถึง พุทธศักราช 2540 มีการเปิดเรื่อง การปิดเรื่อง และการตั้งชื่อเรื่อง กลวิธีการเขียนที่โดดเด่นที่สุด คือ การเสนอเรื่องและการตั้งชื่อเรื่อง การใช้ภาษา การเขียน สารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ พุทธศักราช 2475 จนถึง พุทธศักราช 2540 ใช้บรรยาย ไวยากรณ์ พรรณนา ไวยากรณ์ และอธิบาย ไวยากรณ์ ในการเล่าเรื่อง ใช้ภาพพจน์แบบอุปมาเป็นส่วนใหญ่ ปรากฏภาษาระดับทางการ ภาษาดังกึ่งทางการ และภาษาระดับสนทนา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทสารคดี สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทสารคดีทั้งหมดนี้ได้วิเคราะห์กลวิธีการเขียนวรรณกรรมประเภทสารคดี และลักษณะของวรรณกรรมประเภทสารคดี ที่จะสะท้อนภาพสังคมให้ความรู้และความเพลิดเพลินตามสิ่งที่นำเสนอของสารคดี

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี

งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พิศมร แสงสัจยา (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์นวนิยาย ของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม ปริญญาณีพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม จำนวน 10 เรื่องในด้าน

กลวิธีการแต่งและแนวคิด โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและเสนอผลการศึกษาระบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าโครงเรื่องเป็นโครงเรื่องที่เรียบง่ายและใช้ความขัดแย้งระหว่างตัวละครเป็นเกณฑ์ในการสร้างโครงเรื่อง ด้านการดำเนินเรื่องพบว่าใช้การเปิดเรื่องด้วยการพรรณนาฉากและบรรยากาศเป็นส่วนใหญ่ การเล่าเรื่องใช้การเล่าย้อนต้นมากที่สุด การปิดเรื่องใช้วิธีการปิดเรื่องแบบสมจริงมากที่สุด ด้านการสร้างตัวละครมีการสร้างตัวละครแบบหลายมิติกับแบบมิติเดียว ด้านการใช้บทสนทนาพบว่าใช้บทสนทนาเพื่อช่วยดำเนินเรื่องให้รวดเร็วขึ้น ด้านการสร้างฉากพบว่าใช้ฉากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้านการใช้ภาษาพบว่าใช้พรรณนาโวหารเด่นชัดที่สุด รองลงมาคืออุปมาโวหารและอุปลักษณ์โวหาร ด้านแนวคิดผู้เขียนเสนอแนวคิด 5 ประการ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตพบว่า การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญกับจิตใจ ดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่ายจะทำให้ได้พบความสุขที่แท้จริง แนวคิดเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวพบว่าต้องเริ่มต้นอย่างถูกต้องและเปิดเผยตามขั้นตอนของสังคม แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวพบว่าสมาชิกภายในครอบครัวอันประกอบด้วยพ่อ แม่ และญาติผู้ใหญ่ มีบทบาทและหน้าที่ในการอบรม เลี้ยงดู และปลูกฝังทัศนคติที่ดีงามให้กับเด็กเพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่ดีของสังคม แนวคิดเกี่ยวกับสังคมพบว่าสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นสังคมที่มุ่งเน้นวัตถุ ให้ความสำคัญกับชื่อเสียงเกียรติยศ อำนาจ และความร่ำรวย ทำให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคม เช่น ปัญหาการแสวงหาวัตถุโดยไม่คำนึงถึงวิธีการ แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองพบว่านักการเมืองมักจะเห็นแก่ผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติ

ศิริบุรณ์ เกกิงสุข (2543) ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์นวนิยาย ของ โชคดี ศรีสุวรรณ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์นวนิยาย ของ โชคดี ศรีสุวรรณ ที่แต่งในช่วง พ.ศ. 2522-2535 จำนวน 24 เรื่อง ในด้านแนวคิดและกลวิธีการแต่ง ผลการวิจัยพบว่า ด้านแนวคิดผู้เขียนเสนอแนวคิด 6 ประการ คือ แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว ครอบครัวไทยทั้งครอบครัวชนบทและในเมือง สมาชิกในครอบครัวมีความผูกพันใกล้ชิดกัน พ่อมีบทบาทสำคัญสูงสุดในครอบครัวต้องดูแลและรับผิดชอบอย่างเต็มที่ แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาพบว่า คนชนบทมีโอกาสทางการศึกษาน้อยเพราะฐานะยากจน เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับต้องออกมาช่วยกันทำมาหากิน จึงต้องอาศัยการศึกษานอกระบบ และยังมีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่เรียนไม่เหมาะสม ครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ตลอดทั้งหลักสูตรไม่เอื้ออำนวยต่อท้องถิ่นมากนัก แนวคิดเกี่ยวกับสังคมพบว่า วิถีชีวิตของชาวชนบทจะมีความเป็นอยู่เรียบง่ายผูกพันกับธรรมชาติ มีอาชีพเกษตรกรรม ปลูกสร้างบ้าน วัด โรงเรียน อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันเพื่อความสะดวกในการทำกิจกรรมร่วมกัน คนชนบทมีค่านิยมในคุณธรรม ความกตัญญูรู้คุณ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งประเพณีส่วนรวมและประเพณีส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัด แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจในด้านการผลิต ได้

ผลผลิตต่ำเพียงพอแก่การบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น การปลูกพืชเศรษฐกิจมีน้อยและถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง การก่อกองหนี้สินมีมาก ในฤดูแล้งเมื่อว่างจากการทำการเกษตร ชาวชนบทส่วนหนึ่งจะเดินทางไปทำงานต่างถิ่นเพื่อนำเงินมาเลี้ยงดูครอบครัวและยกฐานะตนให้ดีขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม มีความเชื่อทางศาสนาแบบชาวบ้านและเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ในด้านการทดแทนหรือรักษาธรรมชาติให้คงอยู่ ประชาชนทุกฝ่ายต้องมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ งดเว้นการล่าสัตว์ ตัดต้นไม้ช่วยกันปลูกป่าและคืนสัตว์สู่ป่า ในด้านการรักษาคุณลัทธิแห่งธรรมชาติ ธรรมชาติมีการกำจัดตนเองเพื่อให้คงอยู่อย่างเหมาะสมอยู่แล้ว ในด้านภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ ในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสวยงาม มีคุณค่าควรแก่การชาบซึ่งประทับใจทั้งยังเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ด้านกลวิธีการแต่ง พบว่าโครงเรื่องส่วนใหญ่แสดงถึงชีวิตของเด็กชนบทที่ยากจน เรียนน้อยแต่มีคุณธรรม ร่องลงมาเป็นโครงเรื่องเกี่ยวกับวัยรุ่นที่แสวงหาความรักและคู่ครอง ส่วนโครงเรื่องที่แสดงความเหลื่อมล้ำของคนชนบทและคนในเมือง และโครงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติในจิตใจมนุษย์มีจำนวนน้อย ด้านการสร้างตัวละคร มีการสร้างตัวละครแบบสมจริงกับตัวละครแบบอุดมคติมาก และสร้างตัวละครแบบเหนือจริงกับตัวละครแบบฉบับน้อย ด้านการสร้างฉาก พบว่าใช้ฉากชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วง พ.ศ. 2522 - 2535 ด้านการใช้ภาษา พบว่าใช้คำภาษาปาก คำหยาบ คำภาษาถิ่น สร้างคำใหม่ และคำเลียนเสียงธรรมชาติ ส่วนการใช้โวหาร มี 3 แบบ คือ แบบอุปมาอุปไมย แบบอุปลักษณ์ และแบบบุคลาธิษฐาน ตามลำดับ

ชนิกานต์ กู้เกียรติ (2540) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัล ของ กฤษณา อโศกสิน : พัฒนาการด้านแนวคิด ตัวละคร และกลวิธีการประพันธ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา วิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัล ของกฤษณา อโศกสิน พัฒนาการด้านแนวคิด ตัวละคร และกลวิธีการประพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า กฤษณาเป็นผู้เขียนที่เสนอแนวคิดไว้หลายประการ แนวคิดสำคัญที่ปรากฏในนวนิยาย ของกฤษณา อโศกสิน ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางดำเนินชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับการเมือง กฤษณานิยมสร้างตัวละครเอกฝ่ายหญิงและตัวละครเอกทั้งชายและหญิงมีบทบาทเด่นในเรื่องเป็นส่วนใหญ่ ตัวละครเอกฝ่ายชายมีบทบาทเด่นอยู่ไม่มากนัก ตัวละครเอกจะเป็นผู้สะท้อนแนวคิดและดำเนินเรื่อง ตัวละครรองที่ปรากฏในเรื่องมีบทบาท คือ สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นในเรื่องและช่วยเสริมให้ผู้อ่านเห็นลักษณะของตัวละครเอกชัดเจนขึ้น ตัวละครแต่ละประเภท คือ ตัวละครเอกฝ่ายชาย ตัวละครเอกฝ่ายหญิง และตัวละครรอง จะมีลักษณะร่วมกันบางประการทั้งลักษณะทางกายภาพ และลักษณะนิสัย กฤษณาใช้กลวิธีการประพันธ์หลายอย่าง มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์

การเล่าเรื่อง โดยผู้เขียนเป็นผู้เล่าแบบผู้รู้แจ้งเห็นจริง และมีการดำเนินเรื่องหลายแบบ ทำให้นวนิยายของกฤษณามีความน่าสนใจ ด้านพัฒนาการ พบว่านวนิยายของกฤษณาพัฒนาการทั้ง 3 ด้าน คือ ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว และแนวคิดเกี่ยวกับสังคม ด้านตัวละครจะมีทั้งลักษณะร่วมและบทบาทเด่น ส่วนในด้านกลวิธีการประพันธ์มีพัฒนาการตั้งชื่อเรื่องและการดำเนินเรื่อง

จันทนา อินทร์รัตน์ (2536) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์นวนิยาย ของ มาลา คำจันทร์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์นวนิยาย ของ มาลา คำจันทร์ จำนวน 9 เรื่อง ในด้านองค์ประกอบกลวิธีในการแต่งและความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสภาพสังคมชนบทภาคเหนือ โดยเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายของ มาลา คำจันทร์ เป็นนวนิยายแสดงสีสันและกลิ่นอายของท้องถิ่น ผู้เขียนสะท้อนวัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณี สภาพธรรมชาติ วิถีชีวิต ตลอดจนปัญหาในการดำรงชีวิตของชาวนาชาวเขาในชนบทภาคเหนือ ด้านองค์ประกอบ ผู้เขียนให้ความสำคัญกับตัวละครและฉากมากกว่าส่วนอื่น โดยเฉพาะฉากและบรรยากาศ สะท้อนลักษณะเฉพาะของวิถีชีวิตคนในชนบทภาคเหนืออย่างเด่นชัด ภาพของผู้คนดังกล่าวในนวนิยายของ มาลา คำจันทร์ มีลักษณะที่เรียบง่ายและผูกพันกับธรรมชาติอย่างแน่นแฟ้น คนในชนบทภาคเหนือ แม้จะมีฐานะยากจน มีปัญหาทางเศรษฐกิจ พวกเขาต่อสู้เพื่อการชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ขมขื่นกับชีวิตและมีความสุขตามอัตภาพ ด้านการใช้ภาษา ผู้เขียนใช้ภาษาถิ่น ภาษาปาก ซึ่งเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง บรรยากาศ และตัวละคร มีการเล่นคำและการเลือกเฟ้นเสียงของคำงานเขียนมีความไพเราะสละสลวย ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ

บุญศิริ ภิญญาธินันท์ (2527) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยาย ของ ก.สุรางคนางค์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์นวนิยาย ของ ก.สุรางคนางค์ ในด้านเนื้อหาและรูปแบบ โดยเน้นศึกษาองค์ประกอบด้าน แนวคิด ตัวละคร และกลวิธีการประพันธ์ เพื่อทราบถึงพัฒนาการของนวนิยายของ ก.สุรางคนางค์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ก.สุรางคนางค์ เป็นผู้เขียนที่มีความสามารถในการเสนอแนวคิดและสร้างตัวละคร แนวคิดสำคัญในนวนิยายของ ก.สุรางคนางค์ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต และแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง ก.สุรางคนางค์นิยมสร้างตัวละครจำนวนมากในนวนิยายของเธอ และให้ความสำคัญกับตัวละครเอกฝ่ายหญิงมากที่สุด ตัวละครเอกฝ่ายชายจะมีบทบาทรอง ส่วนตัวละครฝ่ายปฏิบัติและตัวละครอื่น ๆ มีบทบาทเป็นตัวประกอบเท่านั้น นอกจากนี้ ก.สุรางคนางค์ ยังมีกลวิธีการประพันธ์โดยการบรรยายเล่าเรื่องอย่างละเอียด และสามารถใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องหลายแบบ ทำให้นวนิยายของเธอ น่าสนใจ จากการศึกษาองค์ประกอบดังกล่าวทำให้มองเห็นพัฒนาการของนวนิยายของ ก.สุรางคนางค์ ได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ในระยะแรก (ก่อน พ.ศ. 2493) ก.สุรางคนางค์ เสนอ

นวนิยายสะท้อนชีวิตครอบครัวที่เน้นแนวคิดเป็นสำคัญ ต่อมา (หลัง พ.ศ. 2493) เปลี่ยนแนวการเขียนเป็นนวนิยายประเภทรักสุขที่เน้นความบันเทิงมากกว่าแนวคิด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับด้านแนวคิด ตัวละคร และกลวิธีการประพันธ์ เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีและลักษณะของวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่สัมพันธ์กับสังคม โดยสะท้อนภาพสังคมและการใช้กลวิธีการแต่งซึ่งมีอิทธิพลให้ผู้อ่านในด้านต่าง ๆ

2.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมมีรายละเอียดต่อไปนี้

ดังที่กล่าวมาแล้ว วรรณกรรมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสังคม วรรณกรรมสะท้อนภาพสังคมในหลาย ๆ ด้าน เช่น สะท้อนปัญหาของสังคม การเมือง ประเพณีและวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภาษา ศิลปะ วรรณกรรม อาหาร ศาสนา ทักษะคิด ความเชื่อ พิธีกรรมต่าง ๆ และวรรณกรรมจะส่งผลกระทบต่อผู้อ่านในสังคมในด้านทัศนคติและพฤติกรรม เป็นต้น จึงมีผู้วิจัยจำนวนมากไม่น้อยศึกษาวรรณกรรมไทยที่สะท้อนภาพสังคมดังต่อไปนี้

ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของโศภิตาตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์ โดยมุ่งศึกษาเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏใน นวนิยายของโศภิตา ศึกษาจากนวนิยาย 9 เรื่องของโศภิตา ที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในช่วงปี พ.ศ. 2535-2540 โดยวิเคราะห์ภายใต้กรอบแนวคิดทางทฤษฎี วิเคราะห์จาก คำ ประโยค ผ่านตัวละคร ฉาก บทสนทนา และโครงเรื่อง ใน 5 ด้าน คือ ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว การศึกษา ชีวิตความเป็นอยู่ และปัญหาสังคม ผลการวิจัยพบว่า การสะท้อนภาพสังคมในนวนิยายของโศภิตาจะสะท้อนภาพสังคมในเมืองหลวง เนื่องจากโดยสภาพสังคม สังคมเมืองหลวงเป็นศูนย์กลางของความเจริญและการเปลี่ยนแปลงของสังคม จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดให้คนในสังคมต้องต่อสู้ดิ้นรน แข่งขัน ปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตปรับเปลี่ยนตัวเองตามค่านิยมที่สังคมเป็นตัวกำหนดเพื่อให้ทันต่อยุคสมัยและไม่รู้สึกแปลกแยกกับคนส่วนใหญ่ในสังคม มีการนำเสนอภาพสะท้อนสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยการใช้ภาษาที่สื่อชัดเจนเข้าใจง่าย เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้รับรู้มุมมองชีวิตคนในหลายรูปแบบที่เกิดขึ้นในสังคมจริง ผ่านการถ่ายทอดและผูกเรื่องราวได้อย่างลงตัว ทั้งนี้ การนำเสนอภาพสะท้อนสังคมตามจริง โศภิตาเน้นให้เห็นว่า หากคนในสังคมใช้ด้านใดด้านหนึ่งเป็นจุดยืนของชีวิต จะเป็นปัจจัยสำคัญนำไปสู่ปัญหาทุกด้านที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำดังกล่าว อย่างที่เลี่ยงไม่ได้ และโศภิตายังได้ใช้ภาพสะท้อนและทัศนะส่วนตัวกล่าวถึง

ภาพสะท้อนด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ผ่านทางตัวละครทั้งด้านความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม ถ่ายทอดสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้อ่านรับทราบเพื่อเป็นแนวทางให้ศึกษาและชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

ศุลาคมกฤต มโนรัตน์ (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์แนวคิดเรื่องอำนาจในวรรณกรรม ศึกษากรณีท้าวสูง ท้าวเจือง โดยมุ่งศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องอำนาจในวรรณกรรมกรณีท้าวสูง ท้าวเจือง โดยการศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ผ่านการมองแนวคิดวาทกรรมเรื่องอำนาจเชิงพื้นที่ และอำนาจเชิงภาษา โดยใช้วรรณกรรม 4 ฉบับคือ (1) วรรณกรรมฉบับล้านนา (2) วรรณกรรมฉบับล้านช้าง (3) วรรณกรรมเงินยางเชียงแสน ฉบับที่ 1 (4) วรรณกรรมเงินยางเชียงแสน ฉบับที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ในอดีตดินแดนล้านนา ล้านช้าง มีการตั้งถิ่นฐานเป็นเมือง สังคมเป็นสังคมชนชั้นที่มีทั้งชนชั้นปกครองและชนชั้นผู้ถูกปกครอง มีการแต่งงานระหว่างชนชั้นปกครองเพื่อเป็นการรักษาฐานอำนาจ ตลอดจนมีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง เป็นสังคมเกษตรกรรม ชาวบ้านมีความเชื่อเรื่อง โชคชะตา ส่วนการศึกษาแนวคิดเรื่องอำนาจในวรรณกรรมโดยการศึกษาอำนาจเชิงพื้นที่ และอำนาจเชิงภาษา พบว่าวรรณกรรมท้าวสูง ท้าวเจือง มิใช่เพียงเป็นวรรณกรรมเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังแฝงด้วยอำนาจที่สร้างผ่านวาทกรรมว่าด้วยความจริงทางประวัติศาสตร์ วาทกรรมทางพื้นที่ วาทกรรมทางภาษา ซึ่งวรรณกรรมเรื่องนี้อาจเป็นเรื่องจริงทางประวัติศาสตร์ หรืออาจจะเป็นเพียงการสร้างวรรณกรรมชุดหนึ่งผ่านตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ของบุคคลนามว่าสูงหรือเจือง วีรบุรุษสองฝั่งโขง

นพมาศ พวงสุวรรณ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพโสเภณีในนวนิยายไทยกับความเป็นจริงทางสังคม โดยมุ่งศึกษาภาพโสเภณีในนวนิยายไทยและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาพโสเภณีตั้งแต่นวนิยายเรื่อง หญิงคนชั่ว ของ ก.สุรางคนางค์ มาจนถึงเรื่อง ดอกไม้กลางเมืองของประชาคมลุนาชัย เพื่อเปรียบเทียบกับสภาพโสเภณีในสังคมจริง จากการวิจัยพบว่าภาพโสเภณีที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายไทยนั้นมาจากข้อมูลทางสังคมเกี่ยวกับสาเหตุของการเป็นโสเภณีซึ่งนำมาใช้เป็นโครงเรื่อง และประเภทของโสเภณีและสถานบริการถูกนำมาสร้างตัวละครและฉาก นอกจากนี้ยังมีภาพโสเภณีที่มาจากทัศนะของผู้ประพันธ์อีกด้วย ด้วยเหตุนี้ภาพโสเภณีที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายจึงมีความสอดคล้องกับความเป็นจริงทางสังคม

ธานีวัฒน์ บุญโต (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยก บูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยก บูรพา โดยศึกษาจากนวนิยายและเรื่องสั้นจำนวน 46 เรื่อง ในด้านภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีน และจุดมุ่งหมายในการเขียนวรรณกรรมสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีน ของ หยก บูรพา ผลการวิจัยพบว่าภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนที่ปรากฏในวรรณกรรมของหยก บูรพา มีการนำเสนอเรื่องครอบครัว

และเครือญาติ เน้นความผูกพันของบุคคลในครอบครัว ผู้ใหญ่มีสิทธิและอำนาจในเรื่องการเลือก คู่ครองให้ลูก จึงเป็นการแต่งงานแบบคลุมถุงชน นิยมมีลูกมาก ให้ความสำคัญลูกชายมากกว่า ลูกสาว ลักษณะครอบครัวมักเป็นครอบครัวเดี่ยว สถานภาพทางเพศ ผู้ชายเป็นผู้นำ คนในครอบครัว ทำงานระบบกงสี และส่งเงินทางโพยก๊วน ไปให้ญาติพี่น้องที่อยู่ทางเมืองจีน นับเป็นความผูกพัน ทางเครือญาติ เรื่องอาหารการกิน นิยมรับประทานเนื้อหมูและผักเป็นอาหารหลัก ส่วนเนื้อวัวเป็น อาหารต้องห้าม มีค่านิยมการพึ่งตัวเอง ความกตัญญูกตเวที มีความเชื่อเรื่องการสร้างดวงซุ้ย ความเชื่อฟ้าดิน ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมอย่างเคร่งครัด การศึกษาไม่นิยมให้เรียน หนังสือ ให้เรียนรู้งานจากการปฏิบัติ ประพฤติตนตามกฎหมาย การบันเทิงและการพักผ่อน ชมการแสดงงิ้วและเล่นดนตรี มีความภาคภูมิใจในภาษาแม่ จุดมุ่งหมายในการเขียนวรรณกรรม นำเสนอวิถีชีวิตชาวจีนของ หยก บูรพา พบว่า ผู้เขียนมีความประสงค์จะให้อ่านวิถีชีวิตชาวจีน ในด้านการสร้างฐานะและครอบครัว การประพฤติปฏิบัติและการวางตัว เพื่อจะให้เป็นแบบ อย่างอันเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในวัยต่าง ๆ อีกทั้งให้ข้อคิดและคติในการดำเนินชีวิต คัดค้านธรรมเนียมนิยมบางประการของชาวจีน และสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างชาวจีนกับ ชาวไทย ตลอดจนการปรับเปลี่ยนและผสมผสานวัฒนธรรมไทยจีนได้อย่างเหมาะสม

พรศักดิ์ พรหมแก้ว (2521) ศึกษาวิจัยเรื่อง วรรณกรรมการเมืองของเทียนวรรณ วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมการเมืองของ เทียนวรรณ ผลการวิจัยพบว่า เทียนวรรณเป็นสามัญชนคนหนึ่งในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช ที่จัด ได้ว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ ความรู้ ความคิด และสนใจในความเป็นไปของชาติบ้านเมืองอย่างมาก เขาได้เสนอแนวความคิดทางการเมืองเพื่อพัฒนาสังคมไทย ด้วยความรู้ลึกที่เห็นสังคมบ้านเมือง ได้เจริญก้าวหน้าสู่ความเป็นอารยะอย่างแท้จริง ข้อคิดเห็นทางการเมืองของเขาเป็นแนวความคิดที่มี ระบบและมีเหตุผลน่ารับฟังอยู่มากทีเดียว แนวความคิดของเขามีทั้งด้านการเมือง การปกครอง สังคม และเศรษฐกิจ และในการเสนอแนวคตินั้น เขาก็กล่าวทั่วไปทั้งทางด้านตัวบุคคล ตัวระบบ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ในสังคม

จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างใกล้ชิด และมี อิทธิพลซึ่งกันและกัน วรรณกรรมนั้นสามารถสะท้อนภาพสังคม และภาพวัฒนธรรม ภาพการเมือง อย่างชัดเจน

2.6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีน

คนไทยเชื้อสายจีน คือ ชาวจีนที่เกิดในประเทศไทย และเป็นเชื้อสายของผู้อพยพชาวจีน หรือโพ้นทะเล คนไทยเชื้อสายจีนมีจำนวนมากไม่สามารถนับได้ เพราะได้กลมกลืนกับคนไทยไป

แล้วโดยการแต่งงานข้ามเชื้อชาติ บรรพบุรุษของชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนมากจะมาจากจังหวัดแต้จิ๋วในมณฑลกวางตุ้งทางตอนใต้ของจีน พูดภาษาแต้จิ๋วซึ่งเป็นภาษากลุ่มหมิ่นหนาน รองลงมาคือมาจาก แคะ สกเกี้ยน และไหหลำ กลุ่มคนเหล่านี้มีบทบาทต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก จึงมีผู้ศึกษาวิจัยไว้เป็นจำนวนมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ศศิวิมล ศรีวิโรจน์มณี (2543) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของครอบครัวไทยเชื้อสายจีนในการอบรมเลี้ยงดูบุตร กระบวนการการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมชุมชนคลองคูเมืองเดิมสามแพร่ง มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของครอบครัวไทยเชื้อสายจีน ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมีผลทำให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมเข้าสู่สังคมไทย 2) เพื่อศึกษาค่านิยม และทัศนคติที่สำคัญของครอบครัวไทยเชื้อสายจีนในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครอบครัวไทยเชื้อสายจีนเลี้ยงดูบุตรด้วยการคลายความเข้มงวดลงให้อิสระกับลูกมากขึ้น รวมถึงกระบวนการอบรมถึงทัศนคติที่สำคัญของครอบครัว และการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ที่มีผลถึงการยอมรับในการประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรม และประเพณีที่สำคัญบางอย่างของชนทั้งสองกลุ่ม จึงเป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่า การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมมีการรับและการให้ระหว่างวัฒนธรรมค่อนข้างสูง

พัชรี วราศรัย (2537) ศึกษาวิจัยเรื่อง นวนิยายไทยที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์นวนิยายไทยที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยที่ตีพิมพ์ในช่วง พ.ศ. 2512-2533 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องและทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อชาวจีนในนวนิยาย ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยสามารถแบ่งตามเนื้อหาได้ 2 ประเภท คือ นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวชีวิตและนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวขบขัน แต่ละประเภทมีลักษณะเนื้อหาและโครงเรื่องแตกต่างกัน ลักษณะของนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวชีวิตแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนด้านการต่อสู้ชีวิตและนวนิยายที่เสนอภาพชีวิตครอบครัว นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนด้านการต่อสู้ชีวิตให้ภาพชาวจีนที่ขยันขันแข็งมีมานะอดทนต่อความยากลำบากจนสามารถสร้างฐานะจนร่ำรวยได้ ส่วนนวนิยายที่เสนอภาพชีวิตครอบครัวแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งภายในตระกูลเดียวกันหรือสองตระกูลและระหว่างชาวจีนรุ่นเก่ากับรุ่นใหม่ นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวขบขันมีโครงเรื่องธรรมดา ตัวละครมีทั้งตัวละครที่แสดงความขบขันและก่อให้เกิดตัวละครอื่นแสดงความขบขัน องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของนวนิยายประเภทนี้ คือ การใช้ภาษาที่สามารถสร้างอารมณ์ขบขันได้โดยตรง ภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยให้ภาพชาวจีนแต้จิ๋วซึ่งเป็นชาวจีนส่วนใหญ่ในสังคมไทย ภาพชุมชนชาวจีนที่ใหญ่ที่สุด ได้แก่ บริเวณสำเพ็งถึงตลาดน้อย ภาพวิถีการดำเนินชีวิตของชาวจีนซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ประเพณีต่าง ๆ ที่ยังคงปฏิบัติอยู่ รวมทั้ง

ค่านิยมที่แสดงถึงสถานภาพทางสังคมของเพศชายที่สูงกว่าเพศหญิง นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยยังแสดงทัศนะของผู้ประพันธ์ในด้านภาพลักษณ์ที่ดีของชาวจีน ความขัดแย้งระหว่างชาวจีนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวไทย

รัชกรณ์ นภาพรพิพัฒน์ (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง แบบแผนการลงคะแนนเสียงชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตชุมชนหนาแน่น เขต 2 กรุงเทพมหานคร : การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาค้นคว้าหาแบบแผนพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงของชาวไทยเชื้อสายจีนในการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขต 2 เมื่อ 25 พฤศจิกายน 2553 ว่าเป็นไปในลักษณะใด โดยพิจารณาถึงเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีน ตลอดจนอิทธิพลของสมาคมจีนที่มีต่อการตัดสินใจลงคะแนนดังกล่าว รวมถึงความผูกพันทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การศึกษายานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคนไทยเชื้อสายจีนดังกล่าวมาข้างต้น พบว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความสัมพันธ์กับสังคมไทยอย่างใกล้ชิด ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของสังคมไทย ซึ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยเชื้อสายจีนกับประเทศไทยได้มากขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับสูงทั้งในด้านวัฒนธรรมและลักษณะภาษา มีแนวโน้มที่จะลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครที่มีความเป็นจีน สูงกว่ากลุ่มที่มีความผูกพันต่ำ สำหรับกลุ่มที่มีความแตกต่างด้านอายุนั้นพบว่าระดับอายุ 51 ปีขึ้นไปมีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น จึงมีแนวโน้มในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่มีความเป็นจีนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่ระดับอายุ 41-50 ปี และ 20-40 ปี มีความผูกพันในระดับปานกลางและต่ำ จึงมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครที่มีความเป็นจีนในระดับต่ำตามไปด้วย

สาวิตรี ทักษะสุด (2527) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนชาวไทย จีน และตะวันตกในกรุงเทพฯ พ.ศ. 2398-2453 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนชาวไทย จีน และตะวันตก ซึ่งเป็นกลุ่มชน 3 กลุ่มที่เป็นบทบาทสำคัญในกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนชาวไทย จีน และตะวันตกในกรุงเทพฯ นั้นแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ทางด้านสังคม ในด้านความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 พวก คือ 1) ความสัมพันธ์ในฝ่ายระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ 2) ความสัมพันธ์ในฝ่ายระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและผู้บริโภค สำหรับความสัมพันธ์ทางด้านสังคมนั้น ประกอบด้วยความสัมพันธ์ใน 3 ลักษณะ คือ 1) ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรม 2) ความสัมพันธ์ทางด้านศาสนา 3) ความสัมพันธ์ทางด้านบริการสาธารณประโยชน์

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำข้อมูลที่ได้มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนและกลวิธีการเขียนวรรณกรรมเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนกวางตุ้ง ของ ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง

